

Nr 120

Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen med överlämnande av årsredovisning för Statsföretag AB; given Stockholms slott den 27 maj 1971.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över industriärenden, till riksdagen överlämna årsredovisning för år 1970 för Statsföretag AB.

GUSTAF ADOLF

KRISTER WICKMAN

Utdrag av protokollet över industriärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 27 maj 1971.

Närvarande: statsministern PALME, statsråden ANDERSSON, HOLM-QVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för industridepartementet, statsrådet Wickman, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *överlämnande av årsredovisning till riksdagen för Statsföretag AB* och anför.

I prop. 1969: 121 angående ett statligt förvaltningsbolag m. m. behandlades bl. a. frågan om information till riksdagen om de statliga företagen. Jag uttalade därvid att den statliga företagsgruppen har skyldighet att på ett föredömligt sätt informera om sin verksamhet och ansåg att en utvidgad informationsförmedling till riksdagen borde komma till stånd i samband med tillkomsten av förvaltningsbolaget. Bl. a. borde en årlig redogörelse om den föreslagna statliga koncernen lämnas riksdagen. Denna kunde bygga på förvaltningsbolagets årsredogörelse. Vad sålunda förordats beträffande redogörelse för den statliga företagssektorn godkändes av riksdagen (SU 1969: 168, rskr 1969: 381).

Årsredovisningen för år 1970 för Statsföretag AB och dess dotterföretag föreligger nu. Jag förordar att den i prop. 1969: 121 förutskickade redovisningen till riksdagen sker genom att Kungl. Maj:t i skrivelse till riksdagen överlämnar bolagets årsredovisning. Den torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t till riksdagen överlämnar årsredovisningen för år 1970 för Statsföretag AB.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas skrivelse av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Margit Edström

Statsföretag AB årsredovisning 1970

Lokalisering

Statsföretag AB har genom sina dotter- och dotterdotterbolag verksamhet spridd över hela landet. Företagen har en mycket stor bredd i produktionsinriktning, sammansättning och storlek. I koncernen finns restauranger, gruvor, massafabriker, tobaksfabriker, bevakningsföretag etc. Omsättningen i koncernens bolag varierar från 0,5 milj. kr. till drygt 1 100 milj. kr. En del av de övertagna företagen, som Allmänna Förlaget, Svetab och Svenska Utvecklings AB, befinner sig fortfarande i uppbyggnadsskedet. Företagens ekonomiska resultat skiljer sig också mycket starkt från bolag till bolag. LKAB:s nettovinst 1970 var 94 milj. kr. och kan jämföras med Norrbottens Järnverks nettoförlust på 34 milj. kr.

Stor andel av de anställda i norra Sverige

Norra Sverige är av mycket stor betydelse för Statsföretags-gruppen. Inom det inre stödområdet sysselsätter Statsföretag AB:s dotter- och dotterdotterbolag ca 7 400 personer. Inom övriga delar av det allmänna stödområdet är motsvarande siffra 6 000. Det betyder att drygt 13 000 av totalt drygt 32 000 av samtliga anställda i Sverige inom gruppen arbetar inom det allmänna stödområdet. Det är också i norr som Statsföretag har sina stora tunga, råvarubaserade företag, LKAB, AB Statens Skogsindustrier och Norrbottens Järnverk. Svetab är också i sin verksamhet starkt inriktad på stödområdet i norr.

Plastfabrik i Vilhelmina

Statsföretag kommer genom samarbete med Coronaverken att direkt etablera sig i Vilhelmina med plastfabrikation.

Plastfabriken beräknas sysselsätta drygt 100 personer och produktionen startar vintern 1971/72.

Huvudkontor i Stockholm

I Storstockholms-området har koncernen totalt cirka 5 200 anställda av vilka SARA, dotterbolag till Sveriges Centrala Restaurang AB, och AB Kabi svarar för den största delen av sysselsättningen. Av naturliga skäl finns i Stockholmsområdet framför allt gruppens serviceföretag och huvudkontor för de största av koncernens företag.

I de inre och östra delarna av Svealand och Götaland sysselsätter koncernen ca 4 700 anställda och de största enskilda bolagen där är Uddcomb, Assi med fyra anläggningar, SMT Machine Company AB med fyra och ÖSARA, dotterbolag till Sveriges Centrala Restaurang AB.

Stor spridning i södra Sverige

I södra Sverige är Statsföretag via sina dotterbolag representerat på många håll. De viktigaste enheterna är Kalmar Verkstad och Karlskronavarvet. I den regionen har Tobaksbolaget sin största och modernaste fabrik, belägen i Malmö. Totalt sysselsätts inom gruppen i södra Sverige drygt 4 900 personer.

På Västkusten är det framför allt Restaurangbolaget, genom VARA, och Uddevallavarvet som totalt ger sysselsättning åt ca 4 000 personer.

Verksamheten 1970 i sammandrag

Statsföretag AB bildades den 22 december 1969. Vid starten övertogs aktier i 22 bolag som fram till 1969 förvaltats av fyra olika departement. Senare under året överfördes två bolag från Förenade Fabriksverken (SMT Machine Company AB och Nyckelhus AB), två bolag från ett av dotterbolagen, Svenska Utvecklings AB (AB Sonab och Rationell Planering AB) och ett bolag från Styrelsen för teknisk utveckling (Devac AB).

Under 1970 medverkade Statsföretag AB direkt i följande bolagsbildningar och delägarskap:

Februari

Deltar i bildandet av Sweden Center Japan AB (42 %) — ett fastighetsbolag i Tokyo — tillsammans med Fastighets AB Hufvudstaden och Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA.

Maj

Övertagande av kardgarntspinneri i Stigen tillsammans med AB Eisser. Senare bildas Stigtex AB (66,7 %).

Juni

Köp av aktier i Billman Regulator AB (10 %).

Genom dotterbolaget Svetab deltog koncernen i följande etableringsprojekt:

April—November

Edströms Industrier AB, Ljusdal (40 0/0)

AB J O Dahlberg, Kramfors (100 0/0)

Etri (Erikssons Träindustrier AB), Bjurträsket (100 0/0)

AB Kalmar Kök, Kalmar (100 0/0)

Cento Gruppen AB, Holmsund (50 0/0)

Samtliga dessa företag är verksamma i byggmaterialbranschen. Marknadsföringen skall ombesörjas av Cento Gruppen, i vilket Svenska Cellulosa AB äger 50 0/0.

Juli

Nordtool AB, Piteå (70 0/0) — skall tillverka och marknadsföra ett fräsverktyg för vändskär. Delägare: Sandvikens Jernverk AB.

Oktober

Köp av Sirius Sportprodukter AB, Boden (100 0/0).

Genom dotterbolaget Svenska Utvecklings AB medverkade koncernen i tillkomsten av följande utvecklingsbolag:

September

Svenska TV-Kassett AB (33 0/0). Delägare: KF och Kommunförbundet.

Oktober

Stansaab Elektronik AB (33 0/0). Delägare: Standard Radio och Saab-Scania.

Några koncernuppgifter

Omsättning	3 592 mkr
Antal anställda	34 093
Investeringar	512 mkr
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	269 mkr
Nettovinst	11 mkr
Eget kapital	2 191 mkr

Statsföretags-gruppen

När Statsföretags första årsredovisning härmed framlägges har styrelsen och verkställande direktören i denna inledande koncernöversikt velat ge en ganska fyllig presentation av *de allmänna förutsättningar och speciella villkor* som gäller för koncernen och en beskrivning av Statsföretags-gruppens mycket skiftande enheter. Därefter redovisas kortfattat *förändringarna i koncernen under 1970*.

I ett tredje huvudavsnitt behandlas *viktigare inslag i koncernverksamheten 1970* med tonvikt på sådana där Statsföretag AB aktivt medverkat. Detta avsnitt avslutas med en kommentar till koncernens samlade resultat för 1970 och ställningen vid årets utgång. Allra sist i denna översikt lämnas *en framåtblick och en kort programförklaring*.

Bakgrund till koncernbildningen

I samband med att Industridepartementet inrättades den 1 januari 1969 överfördes dit ett stort antal av de helt eller delvis statsägda aktiebolagen.

Den 9 februari 1968 tillsattes sakkunniga, Företagsdelegationen, med huvudsaklig uppgift att föreslå former för ett organiserat samarbete mellan de statliga företagen. Utredningen överlämnade den 9 januari 1969 ett betänkande med titeln Förslag till samordning.

I proposition 1969: 121, som bygger på Företagsdelegationens huvudtankar, föreslås bildandet av ett statligt förvaltningsbolag, Statsföretag AB, som vid starten den 1 januari 1970 skulle överta statens aktier i 22 bolag. Departementschefen framhöll svårigheterna att för skilda statliga organ klart avgränsa politiska beslut från beslut av verkställande natur. En sådan gränsdragning stod dock i överensstämmelse med traditionen inom svensk statsförvaltning. Med tillkomsten av förvaltningsbolaget skapades förutsättningar för en sådan fördelning av ansvaret. Riksdag och regering svarar självfallet för de politiska besluten, medan de verkställande besluten och statens ägaransvar gentemot i gruppen ingående företag hänskjuts till förvaltningsbolaget.

Målformuleringen: Lönsamhet och expansion betonas

Statsföretags och för övrigt hela företagsgruppens uppgift blev då "... att under krav på lönsamhet uppnå största möjliga expansion. Det bör sedan vara förvaltningsbolagets uppgift att fastställa mer preciserade mål för vart och ett av de i koncernen ingående företagen." Uttrycket "under krav på lönsamhet uppnå största möjliga expansion" bör enligt andra formuleringar i propositionen uppfattas som uttryck

för att lönsamma verksamhetsgrenar skall expandera för att skapa framtida förutsättningar för lönsamhet inom de enskilda företagen och i gruppen som helhet. Detta innebär att verksamhetsinriktningen kontinuerligt måste bli föremål för strukturförändringar.

Departementschefen framhåller vidare i propositionen att "de statliga företagen har ett särskilt ansvar att ta hänsyn till samhällsintresset vid val mellan olika produktions- och lokaliseringalternativ". Ytterligare framhåller departementschefen att för samtliga statliga företag också gäller målet att "nä allt större arbetstillfredsställelse för de anställda". Förvaltningsbolaget bör därför överväga vilka åtgärder som bör vidtas för att få till stånd "en fördjupad företagsdemokrati".

Statsföretag skall sålunda främja en fördjupad samverkan mellan alla anställda i ett företag till gagn för såväl de anställda som för produktivitet och effektivitet inom de enskilda företagen.

Om statsmakterna önskar att företag i Statsföretags-gruppen skall engagera sig i projekt, som är dikterade av lokaliserings- och arbetsmarknadspolitiska hänsyn, har Statsföretag skyldighet att lämna offert som anger de merkostnader eller andra villkor, som bör regleras i särskild ordning och genom ett beslut i de politiskt ansvariga instanserna.

Samordning och samplanering

I propositionen understryks att det borde finnas bättre möjligheter att i en organisation fristående från departementet utöva det företagsekonomiska ansvaret mot de statliga bolagen. Förvaltningsbolaget skall enligt departementschefen inte bedriva egen rörelse utan svara för samordning och samplanering av vissa för hela gruppen viktiga funktioner. Propositionen anger klart att ägareansvaret innebär att:

"främja en sådan samverkan företagen emellan som kan höja gruppens effektivitet"

"utifrån angivna mål för dess egen verksamhet ange målen för de i gruppen ingående företagen inom ramen för vad statsmakterna beslutat, att tillsätta styrelse i företagen, att underlätta för dem att skaffa nödvändiga resurser för verksamheten, att följa företagets planering och kontrollera att uppställda mål infrias samt att vidta korrigerande åtgärder vid bristande måluppfyllelse"

"ha ansvaret för den översiktliga planeringen i stort. Härmed avses främst frågor rörande investeringar som har en sådan omfattning att de i väsentlig grad påverkar företagssektorns struktur eller som innebär att nya verksamheter tas upp — i motsats till investeringar som innebär en utvidgning eller utveckling av redan pågående verksamhet"

"medverka i koncernens kapitalanskaffning"

"stimulera ett utnyttjande av de möjligheter till utveckling, rationalisering och arbetsfördelning som finns inom den statliga sektorn".

Till sist fastslår departementschefen i propositionen att förvaltningsbolaget inte skall ta över ansvaret för den löpande verksamheten vid företagen från dessas styrelser och verkställande direktörer.

Propositionen antogs av riksdagen den 10 december 1969. Konstituerande bolagsstämma hölls med Statsföretag AB den 22 december 1969.

Heterogen företagsgrupp

De 22 företag som Statsföretag övertog vid starten tillhörde många branschområden och uppvisade även i övrigt betydande skiljaktligheter.

Om man grupperar bolagen efter deras redovisade resultat återfinner man överst på en sådan förteckning ett fåtal sedan länge inarbetade, välkonsoliderade företag med en lönsamhet och en finansiell styrka som väl låter sig jämföras med de bättre bland landets större företag. Hit hör LKAB, Svenska Tobaks Aktiebolaget och AB Statens Skogsindustrier.

Längst ner skulle man med detta synsätt placera Norrbottens Järnverk AB och Uddevallavarvet AB, två bolag som under en följd av år redovisat betydande förluster och vid flera tillfällen varit i behov av kapitaltillskott från ägaren-staten.

Emellan dessa ytterligheter kan man urskilja åtminstone tre grupper.

Stor skillnad i bakgrund och inriktning

En grupp består av ett antal mindre och medelstora företag som sedan lång tid haft relativt begränsade uppgifter baserade på en speciell historisk bakgrund — ofta försvarsberedskapsskäl. Hit räknas bland annat AB Oljetransit, Svenska Lagerhus AB, AB Svensk Torvförädling och AB Statsgruvor. Företagens begränsade verksamhetsområden har som regel också inneburit att finansiering och lönsamhet inte medfört särskilt svåra problem.

En andra grupp av företag har en varierande förhistoria men det gemensamma draget att de i dag arbetar i samma mer eller mindre hårda konkurrens klimat som flertalet privata eller kooperativa företag. Lönsamheten hos dessa företag är därmed beroende av företagets egen förmåga till förnyelse och effektivitet. Kalmar Verkstads AB (KVAB) som under många decennier uteslutande arbetat med järnvägsvagnar och annan rälsbunden materiel mötte under 60-talet försämrade marknadsvillkor inom detta område. Nya produkter och nya verksamhetsgrenar upptogs därför på bolagets program. En mycket ambitiös satsning på flera nya produkter innebar en kraftig expansion med mer än en fördubbling av antalet anställda under 60-talets sista år. Det kan nu konstateras att bolaget överskattade sina resurser såväl finansiellt

som i tekniskt avseende för denna breda satsning. Dessutom krävde marknadsföringen av framför allt distributionsbilen Tjorven ett inarbetat återförsäljarnät som icke stod till disposition. Problemet accentuerades under 1970 då bilmarknaden visade en starkt vikande tendens för alla så kallade udda märken. När samtidigt den gamla produktgruppen, rälsbunden materiel, visade en successivt försämrad lönsamhet, uppstod så stora förluster 1970 att en rekonstruktion av KVAB blivit nödvändig.

Till samma grupp av företag kan också inräknas AB Ceaverken, Allmänna Bevaknings AB och Svenska Reproduktions AB (SRA), företag som alla tre stärkt sin position under 1970, delvis under försämrade marknadsvillkor såsom i fallet SRA.

Slutligen övertog Statsföretag ett flertal nybildade företag som befann sig i en första utvecklingsperiod då alla företag normalt har att räkna med extra stora påkänningar, samtidigt som de saknar det konsoliderade företagets internt skapade reserver och finansiella styrka. Exempel inom denna grupp är Uddcomb Sweden AB, SMT Machine Company AB, Svetab och Svenska Utvecklings AB.

Till denna skissartade beskrivning av koncernen skall för fullständighetens skull tillfogas ytterligare ett par generella konstateranden.

Ingen organiserad samverkan

Samverkan mellan företagen har tidigare förekommit endast i undantagsfall. Vidare har lönsamhetskravet för många av bolagen inte varit tillräckligt framträdande. Hos somliga resulterade detta i en inställning att acceptera uppnådda överskott som vid en hårdare företagsekonomisk bedömning inte varit överskott. En bidragande faktor i denna process blev för en del av bolagen inslagen av näringspolitiska uppgifter — främst syftande till ökad sysselsättning inom ramen för statsmakternas lokaliseringspolitik.

Propositionen om Statsföretag skapade i dessa avseenden en ökad klarhet och delvis nya instrument. Därmed gavs också förutsättningar för gruppen i sin helhet att med resurser, skapade inom företagen vinna ökad styrka och expensionskraft, även inom sysselsättningsvaga delar av vårt land.

Fem nya koncernbolag 1970

Under 1970 har Statsföretag tillförts fem nya aktiebolag — Rationell Planering AB, AB Sonab, SMT Machine Company AB, Nyckelhus AB och Devac AB. I samtliga fall skedde förvärvet från statligt verk eller företag.

Rationell Planering AB och AB Sonab bedrev verksamhet som inte överensstämde med de uppgifter som den förre ägaren, Svenska Utvecklings AB, har.

SMT Machine Company AB, som vid tillkomsten 1969 innebar en strukturering av verktygsmaskinindustrin i Sverige, har en verksamhet som inte kan sägas vara direkt förenlig med Förenade Fabriksverkens uppgift.

Nyckelhus AB var tidigare dotterbolag till SMT Machine Company AB och artfrämmande för detta företag. Detta var bakgrunden till att dessa bolag blev direkt ägda av Statsföretag. Devac AB, som tidigare till 75 % ägdes av Styrelsen för teknisk utveckling (STU), hade vid Statsföretags förvärv hösten 1970 utformat planer för tillverkning och marknadsföring av sin huvudprodukt. Initiativtagaren och konstruktören förklarade sig då villig att sälja sina 25 % i bolaget och Statsföretag ansågs ha större resurser än STU att genomföra utveckling av projektets kommersiella del.

Utvecklings- och etableringsbolagen

Statsföretags dotterbolag, Svenska Industrietablerings AB (Svetab), koncentrerade 1970 sin verksamhet på uppbyggnad av en byggmaterialgrupp. Svenska Utvecklings AB (SU) har under 1970 prioriterat insatser på områdena datateknik, miljövård och medicinsk teknik. Såväl Svetab som SU redovisar för 1970 betydande förluster, beroende på underskott hos egna dotterbolag samt kostnader för nya projekt. En samordnad projektverksamhet och stränga krav på snabb lönsamhet kommer att vara vägledande för den fortsatta verksamheten.

Statsföretag övertog problem och önskemål

När verksamheten började den 1 januari 1970 övertog Statsföretag ansvaret för problem och önskemål som redan före denna tidpunkt framkommit hos de enskilda företagen. En del företag hade påbörjat stora investeringar, som erfordrade aktiv medverkan från ägaren för lösande av finansieringsproblemen. Till denna grupp av företag hör AB Statens Skogsindustrier (Assi) och Uddcomb Sweden AB. Assi hade påbörjat utbyggnad av Lövholmens bruk och ombyggnad och modernisering av Karlsborgs Bruk. Till detta kommer företagets finansiella engagemang i Hylte Bruk med 20 milj. kr. Uddcomb bildades i mitten av 1969 genom samgående av Uddholm AB, Combustion Engineering Inc och staten och var helt beroende av statlig medverkan för finansiering av företagets nya anläggningar i Karlskrona.

Svetab och SU engagerade sig redan 1969 i projekt, som innebär stora ekonomiska åtaganden under de närmaste åren och som inte beräknas ge avkastning förrän efter flera år.

Förvärvet av SMT Machine Company AB innebar övertagande av ägarens ansvar för och finansiella medverkan i fortsatt strukturering och

utveckling av företaget. AB Ceaverken som för den pågående expansionen begärt ägarens finansiella stöd, befann sig i en mycket besvärlig likviditetssituation, som nödvändiggjorde ett snabbt ingripande från Statsföretag.

Norrbottnens Järnverk AB redovisade hösten 1969 i en skrivelse till Industridepartementet ett inom företaget utarbetat investeringsprogram, som var nödvändigt att genomföra för att skapa förutsättning för ett framtida acceptabelt ekonomiskt resultat av verksamheten. I samarbete mellan Statsföretag och Norrbottens Järnverk överarbetades investeringsprogrammet och Statsföretag åtog sig att medverka vid finansieringen av investeringarna, som kommer att sträcka sig över flera år.

Här nämnda aktiviteter och åtaganden som Statsföretag övertog innebär redan i starten en stor belastning av företagets personella och finansiella resurser. Även om de ekonomiska förutsättningarna för vissa av projekten var tveksamma var det nödvändigt av hänsyn till ingångna avtal att medverka vid deras genomförande. Vid de granskningar, som har skett i samarbete mellan berörda företag och Statsföretag, vidtogs ändringar och justeringar av ursprungliga planer.

Betydande förluster redovisades hos Norrbottens Järnverk och Uddevallavarvet, men för Uddevallavarvet betecknade trots allt 1970 en förbättring. Förlusten kunde begränsas till 19 milj. kr. motsvarande det negativa räntesaldot.

Hos flera av de nybildade bolagen blev 1970 ett startår med initialkostnader, vilket belastade årets resultat. Till dessa väntade förluster måste emellertid adderas stora och delvis oväntade förluster hos framför allt Kalmar Verkstad och RP. Generellt sett kan dock tillfogas att 1970 års bokslut avsiktligt försämrats till följd av en försiktigare bedömning av balansgilla värden. Hos flera av koncernbolagen har sålunda utvecklingskostnader avskrivits i ökad takt 1970 och inkuransrisker och andra liknande reserveringar beaktades enligt en mera försiktig bedömning än i närmast föregående bokslut. Samtidigt måste understrykas att redovisningstekniken varit olika hos flertalet av koncernens bolag. Detta innebär att 1970 års koncernbokslut bland annat bygger på varierande definitioner av planenliga avskrivningar. Även i andra avseenden tillämpas divergerande värderingsmetoder.

De finansiella åtaganden som koncernbolagen på egen hand eller i samverkan med Statsföretag iklätt sig för en fortgående rationalisering och utveckling av sina verksamheter binder för flera år framåt en stor del av det tillgängliga kapitalet i företagsgruppen. Detta läge medför skärpta krav på lönsamhet både i existerande verksamheter och aktualiserade nya engagemang. Sådana krav har för övrigt redan under 1970 varit vägledande för bland annat budgetbehandling och investeringsplanering inom flertalet av de förlustbringande bolagen.

Strukturering och samordning

Verksamheten i konsultföretaget Rationell Planering AB (RP) utvecklades under året. Statsföretag kunde strax efter övertagandet av företaget konstatera att den ekonomiska utvecklingen var mycket otillfredsställande. Vid utredning av problemen i RP visade det sig möjligt att strukturera verksamheten inom de statliga konsultföretagen RP, Statskonsult AB och BS Konsult AB. För att minska antalet företag, överfördes huvudparten av verksamheten och flertalet av de anställda i RP till Statskonsult och BS Konsult. Härigenom blev det också möjligt att begränsa både de ekonomiska och personella problemen i samband med utvecklingen av RP.

Inom förlagsbranschen och den grafiska branschen där Statsföretag har ägarintressen finns parallella resurser uppbyggda.

Hittills genomförda studier av samordningsmöjligheter mellan i första hand Allmänna Förlaget AB och Svenska Reproduktions AB har visat att reella sådana möjligheter föreligger på många områden.

Detta nödvändiggör korrigerande av företagets mål och inriktning, förbättrat utnyttjande av gemensamma resurser, eliminering av dubblerade aktiviteter, rationaliseringar, ökad specialisering etc.

Inom Statsföretags-gruppen finns en likartad situation i förhållandet mellan AB Statsgruvor och LKAB. Även här pågår överläggningar om att ytterligare effektivisera samarbetet mellan de båda gruvbolagen.

Lokaliseringspolitiska engagemang

Under året engagerades Statsföretag i enlighet med uttalandena i propositionen framför allt genom Svetab i etableringar, som har varit önskvärda från lokaliserings- och arbetsmarknadspolitiska synpunkter. Statsföretag AB erhöi dessutom i början av 1970 i uppdrag att etablera och driva gruvdrift i Stekenjokk. Projektering av denna verksamhet sker i samråd med LKAB. Då resultatet av utredningarna visade att det fanns risk för mycket stora framtida förluster begärde Statsföretag omprövning av regeringens och riksdagens beslut om etablering. Samtidigt förordade Statsföretag att särskilda medel ställs till företagets förfogande för att i samråd med LKAB fortsätta prospekteringen av Stekenjokkmalmen.

För eventuellt framtida engagemang i gruvdrift i Stekenjokk skall Statsföretag erhålla särskild ersättning för kostnader som inte är företagsekonomiskt betingade.

Ett väsentligt lokaliseringsegagemang innebär det avtal mellan Statsföretag AB och Coronaverken AB om ett gemensamt samgående i två nybildade företag, som träffades i februari månad 1971. Det ena av

dessa lokaliseras till Vilhelmina och övertar tillverkningen av plastprodukter som för närvarande bedrivs i Huskvarna genom Coronaverkens dotterbolag, AB Huskvarna Borstfabrik. Det andra bolaget lokaliseras till Nykroppa och övertar den tillverkning av bland annat ståldörrar som för närvarande bedrivs i Kungsbacka av Coronaverkens dotterbolag, AB E A Rosengrens fabriker. En förutsättning för Statsföretags engagemang är såvitt gäller Vilhelminaföretaget, statlig engångsersättning, motsvarande de merkostnader som uppkommer genom lokaliseringen till Vilhelmina, och såvitt gäller Nykroppaföretaget ett lån från svenska staten i och för teckning av Statsföretags aktier i bolaget. Detta lån löper utan ränta så länge företaget ej lämnar någon utdelning. I bägge företagen blir Statsföretags andel 50 %.

Ett annat engagemang som främst dikterats av lokaliseringshänsyn utgör det vid årsskiftet 1970/71 bildade Stigtex AB. Detta bolag bildades av AB Eisner och Statsföretag. Statsföretags innehav motsvarar 2/3 av aktiekapitalet. Eftersom engagemanget dikterats av sysselsättnings- och försvarsberedskapsskäl har Statsföretag fått ett lån av svenska staten för teckning av aktierna i Stigtex. Detta lån löper utan ränta så länge företaget ej lämnar någon utdelning.

De nämnda projekten utgör exempel på olika tekniska lösningar vid tillämpning av det tidigare omnämnda offertsystemet.

Nya löneformer och aktiverad samverkan

Inom några av företagen i Statsföretags-gruppen genomfördes under året väsentliga förändringar av löneformerna och formerna för samverkan mellan företagsledning och anställda.

Ett viktigt inslag i uppgörelsen efter strejken i LKAB var genomförandet av månadslöner. Den fråga som företagsledningen kände stor tveksamhet inför var produktivitetens utveckling vid avskaffande av ackorden. Uppgårelsen innehöll därför överenskommelse om att de anställda genom ett differentierat samverkanssystem aktivt skulle medverka i utformning av produktionsplaner och uppföljning av produktionsresultat. Någon värdering av den nya löneformens inverkan på produktionen kan dock inte ske förrän en relativt lång tid förflutit.

En övergång till månadslön för mer än 1 000 kollektivanställda genomfördes vid Norrbottens Järnverk. Inom bolaget har också utvecklats nya former för samråd och samverkan.

Betydande insatser för aktivering av arbetet inom olika organ för samverkan genomfördes inom ytterligare ett antal företag, av vilka kan nämnas SMT, Uddcomb, Kalmar Verkstad, Karlskronavarvet, Tobaksbolaget, Restaurangbolaget och Uddevallavarvet. I fråga om de fyra sistnämnda företagen medverkar Företagsdemokratidelegationen genom försöksverksamhet.

Sammanfattningsvis pågår ett aktivt arbete att vidareutveckla samverkansformerna inom koncernen. Under året har också representanter för de anställda valts in i ett antal företagsstyrelser.

Omsättningen översteg 3 500 milj. kr.

Koncernens fakturerade försäljning, efter eliminering av leveranser mellan olika koncernbolag uppgick till 3 592 milj. kr. Jämförelsevärden från 1969 föreligger av naturliga skäl icke. En överslagsmässig beräkning visar emellertid, att försäljningsvärdet för den del av koncernen som bedrev full verksamhet under hela 1969 steg med cirka 7 % under 1970.

Starkt splittrad resultatbild

Som framgår av detaljerade redogörelser för de enskilda koncernbolagen, koncentrerades 1970 koncernens överskott till de tre stora bolagen, LKAB, Tobaksbolaget och Assi. För dessa tre redovisades ett sammanlagt överskott före bokslutsdispositioner och skatter av över 400 milj. kr. För alla tre var utvecklingen 1970 positiv. I synnerhet gäller detta Assi som förbättrade sitt överskott med cirka 50 %. Även Tobaksbolaget redovisade bättre resultat. LKAB:s resultat blev något sämre än 1969 vilket dock helt kan förklaras av den långvariga arbetskonflikten.

Ökad självfinansiering

Mot bakgrund av koncernens samlade investeringsprogram som tar i anspråk alla tillgängliga resurser under de närmaste åren verkställdes hos flertalet av de bolag, som redovisade överskott, maximala extraavskrivningar och/eller nedskrivningar av varulager i syfte att stärka självfinansieringsgraden. Summan av dessa bokslutsdispositioner uppgick till 95 milj. kr. Denna konsolidering kunde 1970 förstärkas genom utnyttjande av koncernbidrag, varom närmare redogörelse lämnas i moderbolagets förvaltningsberättelse.

Gruppens vinst före skatt var 173 milj. kr. och skattekostnaden 177 milj. kr. Denna anmärkningsvärt höga skattebelastning — över 100 % av vinst före skatt — har sin grund i mycket växlande resultat hos koncernens bolag. Nämnvärda överskott redovisas hos 11 bolag med totalt 309 milj. kr. Dessa beskattades i vanlig ordning och skattekostnaderna var 167 milj. kr. Gruppens samlade vinst före skatt har emellertid reducerats av underskott hos ett 10-tal bolag utan någon motsvarande skatteminskning.

Ett startår med akuta problem

Det gångna verksamhetsåret har främst kännetecknats av uppbyggnad av Statsföretag och etablering av företagsgruppen som en ekonomisk enhet. Samtidigt har det varit nödvändigt att lösa de mest akuta problemen i vissa av företagen. Ägaren — staten — önskade även att Statsföretag som särskilda uppdrag skulle medverka i vissa lokaliseringsprojekt. Genom att många av åtgärderna bedömdes som mycket brådskannde, blev det inte möjligt att systematiskt analysera problemen inom företagsgruppen och sedan prioritera insatserna med hänsyn till deras framtida betydelse för gruppen som helhet. Detta har medfört att tillgängliga ekonomiska resurser delvis har bundits i projekt som, med en snävare bedömning, kan anses vara av lägre angelägenhetsgrad. Likaså har de här nämnda förhållandena tagit de personella resurserna så i anspråk att den administrativa och organisatoriska uppbyggnaden har fördröjts, vilket är beklagligt då därigenom de önskvärda instrumenten under alltför lång tid varit otillräckliga eller saknats.

Konsolidering och lönsamhetsprioritering

Uppbyggnaden av både Statsföretag AB och företagsgruppen som sådan måste ges hög prioritet. Regler och praxis för samarbete och information måste skapas för att ge styrka och effektivitet. Det är med hänsyn till de relativt begränsade ekonomiska tillgångarna inom Statsföretag nödvändigt att tillgängligt kapital reserveras för sådana investeringar, som skapar förbättrat ekonomiskt resultat både inom de enskilda företagen och företagsgruppen som sådan. Detta medför omstruktureringar och nedläggning av sådan produktion och verksamhet som på längre sikt inte bedöms vara lönsam.

Moderföretagets uppgift skall vara att intitera sådan verksamhet ute i företagen, där det egentliga arbetet med dessa frågor måste bedrivas samt stödja anskaffandet av de resurser som krävs.

I propositionen om Statsföretag nämner departementschefen att företaget bland annat skall medverka till lokalisering av företag och verksamheter till områden med sysselsättningsproblem samt skapa anställningstrygghet och trivsel i arbetet för de anställda. För att det skall vara möjligt att uppfylla dessa önskemål är det nödvändigt att företagen i Statsföretagsgruppen arbetar effektivt och är ekonomiskt välkonsoliderade. Under de närmaste åren kommer tillgängliga resurser att koncentreras till redan etablerade koncernbolag med möjligheter att ge god avkastning på nyinsatt kapital. Endast genom en sådan prioritering kan huvudmålet för gruppens verksamhet uppnås — ”att under krav på lönsamhet uppnå största möjliga expansion”.

Statsföretag AB—förvaltningsberättelse

1970 var bolagets första verksamhetsår och under året har en successiv uppbyggnad av bolagets relativt begränsade organisation ägt rum. Statsföretag hade emellertid att beakta, att organisationen anpassades till att lösa de speciella frågor som ägaren begär att bolaget skall fullfölja. Relativt krävande utredningsuppgifter åvilade bolaget redan under första verksamhetsåret. Strävan till en begränsad organisation med få anställda medförde en hård prioritering och ett närmare samarbete med Svenska Industrietablerings AB och Svenska Utvecklings AB.

Vid Statsföretags tillkomst förutsågs i riksdagsbeslutet att Statsföretag torde vara att hänföra till den kategori av förvaltningsbolag som "ombesörjer vissa gemensamma uppgifter för koncernens räkning" och därför i beskattningshänseende kan jämföras med rörelsedrivande bolag. Ett sådant kan efter särskild dispens ges befrielse från skatt på utdelningar från dotterbolag. Sådan dispens har beviljats av Riksskatte-nämnden. Vidare öppnas möjligheter att använda koncernbidragsinstitutet.

Riksdagsbeslutet om Statsföretags bildande innebar vidare att staten avstod från utdelning under en treårsperiod. De utdelningar som Statsföretag under åren 1970—1972 erhåller från koncernbolagen disponeras för ökad konsolidering.

Aktieposterna i dotterbolagen övertogs till de värden som aktierna var upptagna till i fonden för statens aktier.

I syfte att åstadkomma en värdering som bättre motsvarade såväl substans- som avkastningsvärdet hos respektive bolag verkställdes en omvärdering. Denna beaktade bland annat det resultat som en av Industri-departementet tillsatt värderingsman rekommenderade. Omvärderingen vidgades till att omfatta även vissa av de aktier som under året förvärvades. Hänsyn togs slutligen också till under 1970 redovisade resultat för ett par av bolagen. Med hänsyn till att den nu berörda omvärderingen väsentligen motiverades av existerande förhållanden då Statsföretag övertog aktierna, redovisas nettovärdet av omvärderingen, en nedskrivning med 92,6 milj. kr., i koncernens räkenskaper såsom en avdragspost från de vinstmedel som fanns i koncernen den 1 januari 1970 och icke som en kostnad för år 1970.

Under året var i medeltal 19 personer anställda i bolagets tjänst. I löner och ersättningar utbetalades 1 547 tkr, varav till styrelse och verkställande direktör 272 tkr.

Bolaget erhöll under året 77,8 milj. kr. i utdelning från dotterbolagen avseende 1969 års verksamhet. Dessutom bokfördes som intäkt av dotterbolagen föreslagen utdelning för 1970 med 74,9 milj. kr. Analogt bok-

fördes som avsättning 1971 års bidrag till Norrlandsfonden, 15,0 milj. kr. Detta bidrag skall enligt riksdagens beslut bestridas ur utdelningen från LKAB. Efter nedskrivning av dotterbolagsaktier med 92,6 milj. kr. uppgår den redovisade nettovinsten till 3,5 milj. kr.

De enligt koncernbalansräkningen disponibla vinstmedlen uppgick till 310,4 milj. kr., varav 10,8 milj. kr. utgjorde 1970 års vinst. Härav åtgår för avsättningar till bundna reserver 9,0 milj. kr.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att moderbolagets vinstmedel balanseras i ny räkning.

Stockholm i april 1971

Sven-Göran Olhede
styrelsens ordförande

Rune Johansson

Harry Hjalmarson

Sigurd Ljungcrantz

Arne Geijer

Erik Grafström

Karl E. Nilsson

Gunnar Svärd
verkställande direktör

LKAB

Lägre produktion med högre priser

Produktionen minskade mellan 1969 och 1970 från 25,2 till 23,7 miljoner ton bl. a. på grund av arbetsnedläggelse. 18,6 miljoner ton av den totala produktionen bestod av styckemalm, 1,1 miljoner ton av slig och 4,0 miljoner ton av kulsinter. Kiruna svarade för 18,7 miljoner ton och Malmberget för 5,0 miljoner ton färdiga produkter. Totalt bröts 36,2 miljoner ton berg.

Även leveranserna blev lägre — 24,7 mot 28,5 miljoner ton, därav 23,9 (27,6) miljoner ton på export och 0,8 (0,9) till inhemska köpare. Ordergången till de europeiska stålverken minskade under andra halvåret, vilket i sin tur påverkade kundernas avhämtning av malm.

Över Narvik, som i huvudsak skeppar malm från gruvorna i Kiruna, levererades 18,4 (21,1) miljoner ton och över Luleå 5,7 (6,8) miljoner ton. Medellasten ökade i Narvik från 32 384 till 34 553 ton medan den sjönk i Luleå från 19 917 till 17 831 ton. Den dittills största fartygslasten från Narvik på 102 464 ton malm avgick under året. I Luleå varade skeppningssäsongen från den 31 maj till den 14 december.

Frakter avgör malmpriser

Sedan 1958 har priserna på LKAB:s produkter sjunkit med i genomsnitt 40 %. Den genomsnittliga prisnivån har dock sjunkit något mindre tack vare en förskjutning av produktionen mot högre kvaliteter. Den sedan 1958 nedåtgående pristrenden vände under 1970. Malmpriserna för 1970 steg med drygt 10 % och under 1971 med ytterligare cirka 10 %. En orsak till prishöjningen är höjda sjöfrakter, vilka fördyrat de för den europeiska stålindustrin mer avlägsna transoccana järnmalmerna.

De traditionellt största kundländerna Västtyskland och Belgien/Luxemburg har behållit sina positioner, medan Storbritannien har minskat sin andel av LKAB:s export. Sålunda levererades 9,6 (11,7) miljoner ton till Västtyskland, 7,1 (8,1) miljoner ton till Belgien/Luxemburg samt 2,7 (4,0) miljoner ton till Storbritannien. Motsvarande procent-siffror av totalleveranserna är 39, 29 och 11 %. Den största inhemska kunden var som vanligt Norrbottens Järnverk med 0,6 (0,6) miljoner ton. Ett femårsavtal om ökade leveranser till Polen träffades.

Ökad förädling

Företaget investerade under 1960-talet omkring en halv miljard kronor i kvalitetshöjande åtgärder. Bl. a. byggdes nya anläggningar för tillverkning och hantering av kulsinter (pellets) i Kiruna, Svappavaara, Narvik och Luleå, vartill kom investeringar i liknande anläggningar i Malmberget. Kulsinterens totala andel av produktionen ökade under 1970 från 13,1 till 16,9 % främst genom att kulsinterverket i Svappavaara kom upp i full kapacitet.

Nya huvudnivåer

Investeringarna uppgick till 155 (178) milj. kr. De största av dem omfattade arbeten på den nya huvudnivån i Kiirunavaara (540 meter), omläggning till spårlosa transporter samt arbeten med den nya huvudnivån på 600 meter i Malmberget. I Malmberget pågick även utbyggnad av anrikningsverket samt ombyggnad av en kulsinterugn.

En dator av typ ICL 1902 installerades i Kiruna för i huvudsak behandling av administrativa rutiner för hela företaget.

I Narvik pågick olika arbeten för att höja bandkapaciteten, t. ex. installation av skophjulslastare. En datastyrd provsiktanläggning togs i bruk. I Luleå påbörjades installationen av en anläggning för kontinuerlig siktanalysbestämning av utlastat gods.

Ytterligare 296 malmvagnar med 80 tons lastförmåga för kulsinter har köpts varav LKAB anskaffat 110 och SJ 186.

Investeringar på mer än 1 000 milj. kr.

Företaget kommer under den närmaste femårsperioden att genomföra investeringar på mellan 1 och 1,5 miljarder kr. De kommer att omfatta kvalitets- och kapacitetshöjande åtgärder i främst Malmberget och Narvik förutom mer normala utbyggnads- och reinvesteringar.

Försök med månadslöner

Arbetet vid gruvförvaltningarna, som på grund av strejk nedlades den 9 december 1969, återupptogs den 4 februari. Förhandlingar om nytt avtal påbörjades den 9 februari och uppgörelse träffades den 19 mars efter omröstning bland arbetarna. Arbetsnedläggelsen innebar ett bortfall av totalt 3—3,5 miljoner ton, därav under 1970 2—2,5 miljoner ton.

På försök infördes månadslöner för alla fast anställda arbetare. Lägsta månadslönen blev 2 200 och den högsta 3 750 kr. Förutsättningen för

månadslöner var att samverkan skulle kunna ske med personalen i positiv anda för att uppnå fastställda effekter i produktionen. Antalet anställda ökade under året från 6 939 till 7 145.

För att öka förutsättningarna för samverkan mellan ledning och anställda utvecklades ett nytt samverkanssystem. Företagsnämnderna tilldelades en övergripande roll vid uppföljningen av samverkanssystemets utveckling inom såväl det representativa systemet som arbetsorganisationen.

Resultatet förbättrat

Försäljningen uppgick till 1 131 (1 148) milj. kr. Rörelseöverskottet före avskrivningar och bokslutsdispositioner blev 381 (370) milj. kr. Vinsten före skatt uppgick till 207 (187) milj. kr. och nettovinsten till 94 (90) milj. kr. Utdelningen fastställdes till 75 (60) milj. kr.

Resultatet påverkades i positiv riktning av prishöjningarna för sålda produkter samt i negativ riktning av minskad leveransvolym och väsentligt höjda produktionskostnader. Kostnadsökningarna beror till stor del på lönestegringar och på prisstegringar på material och tjänster. En bidragande orsak var även en ogynnsam produktivitetsutveckling. Om och i vilken utsträckning denna sammanhänger med månadslönesystemet kan avgöras först efter ytterligare erfarenheter.

Högre priser 1971

Leveranser och produktion beräknas komma att öka under 1971 i jämförelse med 1970. Leveransvolymen kommer dock att understiga 1969 års leveransrekord. Tack vare höjda priser beräknas leveransvärdet öka och resultatet förbättras. Investeringarna beräknas ligga på en högre nivå än 1970.

Aktiebolaget Statsgruvor

Statsgruvors verksamhet har under 1970 varit inriktad på brytning av bly- och zinkmalm i Stollberg samt iordningställande av Yxsjöbergs volfram- och flusspatgruva. Vid anläggningsarbetenas start i Yxsjöberg beräknades driften komma igång redan hösten 1971. Arbetena under jord har blivit mer komplicerade och dyrare än beräknat och genom utökade schaktarbeten kommer gruvan inte att vara färdig förrän under våren 1972. Då ovanjordsanläggningarna är färdiga några månader tidigare körs anrikningsprocessen in och man utnyttjar då vissa rikare partier av sligavfallet från den tidigare driften.

Brytningen vid Intrånget avslutad

Investeringarna var under 1970 7,8 milj. kr. Av det utgjorde 6,9 milj. kr. kostnader för förberedande arbeten och investeringar i Yxsjöberg.

Den totala produktionen under 1970 av järnslig var 21 700 ton, blyslig 6 900 ton och zinkslig 7 650 ton. Minskningen av järnsligproduktionen är främst beroende på att brytningen vid Intrånget avslutades vid årsskiftet 1969/70. Stollberg har producerat något mer järnslig än planerat medan bly- och zinksligproduktionen löpt planenligt.

Antalet anställda minskade under året från 133 till 119.

Svag prisutveckling

Priserna för bolagets produkter som bestäms av internationella noteringar har legat i stort oförändrade. Genomsnittsnoteeringarna på metallbörsen i London för bly- och zinkslig var under 1970 för bly £122 (£129) och för zink £122 (£124).

Leveranserna överstiger produktionen

Statsgruvor levererade under året sammanlagt 78 000 ton järnmalm varav 95 % på export.

Att leveranserna överstiger produktionen beror på avvecklingen av ett äldre sliglager i Norberg. Den beräknade produktionen av järnmalm i Stollberg under 1971 har redan sålts. Detsamma gäller större delen av Stollbergs bly- och zinkslig. Resultatet före dispositioner och skatter minskade till 1,9 milj. kr., främst genom att resultatet belastats med en kostnad av 2,1 milj. kr. för förberedande arbeten i Yxsjöberg. Dessutom är de finansiella intäkterna lägre än föregående år på grund av att investeringarna i Yxsjöberg självfinansierats. En långfristig skuld på 6 milj. kr. har avvecklats under året. Statsgruvor lämnar utdelning till Statsföretag med 0,75 milj. kr. för de nio månader verksamhetsåret omfattar.

Under 1971 beräknas priserna på bly- och zinkslig bli något lägre. Detta medför en viss press på resultatutvecklingen.

Aktiebolaget Statens Skogsindustrier

Starkt förbättrat resultat

Omsättningen 1970 för Assi-koncernen med de tillverkande dotterbolagen Förenade Well och Flexer Paper Sacks i England var 570 milj. kr. (530 milj. kr. 1969). Moderbolagets omsättning ökade från 472,6

milj. kr. till 513,2 milj. kr., en ökning med 8,5 %. Assi redovisar också sitt hittills bästa resultat före dispositioner och skatter, vilket uppgick till 45,2 milj. kr.

Produktionsrekord

Under året uppnådde Assi sin hittills största produktionsvolym för samtliga huvudprodukter, nämligen sågade trävaror, träfiberskivor, blekt sulfatmassa, kraftpapper och kraftliner. Den sammanlagda produktionen steg med 3,5 % jämfört med 1969.

Högre priser 1970

Marknadsläget för bolagets produkter förbättrades successivt under 1969 och början av 1970. Under andra halvåret inträdde emellertid en avmattning i efterfrågan speciellt på kraftliner. Leveranserna kom därför att för år 1970 i dess helhet något understiga den totala tillverkningen. Prisutvecklingen var för flertalet produkter stigande under det första halvåret och medelpriserna på de totala leveranserna blev för 1970 11 % högre än föregående års.

Höjda virkeskostnader

Virkesråvaran är den helt dominerande kostnadsposten i resultaträkningen och inköpen uppgick 1970 till 211 milj. kr. (191 milj. kr.). Marknadspriiset för sågtimmer höjdes för säsongen 1969/70 med cirka 10 % i Norrbotten och 8 % i Mellansverige. Barrmassaved och lövmassaved höjdes i pris i Norrbotten med 13 % respektive 19 %.

Virkesårsången 1970/71 fortsatte priserna att stiga och då Assi saknar egna skogar får företaget bära en starkt ökad kostnad 1971. Kostnaden för barrmassaved ökade ytterligare cirka 19 %, timmer i Norrbotten 7 % och timmer i Mellansverige 4 %.

Förbrukningen av virkesråvaror under 1970 uppgick till 107 milj. kubikfot, varav 67 % i Norrbotten och 33 % i Mellansverige. Anskaffningen stannade vid 100 milj. kubikfot varav 64 % (67 %) kom från Domänverkets skogsinnehav.

Hög investeringstakt

Investeringsverksamheten låg under 1970 på en hög nivå och utgifterna uppgick till drygt 118 milj. kr. exkl. aktieförvärv. De helt dominerande projekten var utbyggnaden av Lövholmens pappersbruk från nuvarande cirka 180 000 till 350 000 årston samt upprustnings- och rationaliseringsinvesteringar vid Karlsborgs sulfatfabrik och pappersbruk.

Investeringarna 1971 beräknas uppgå till ca 180 milj. kr. Genom koncernbidrag från Statsföretag med 33 milj. kr. och mycket stora skattefria dispositioner för 1970 skapas ett tillskott till finansieringen med 41 milj. kr.

Sedan bolaget under 1968 och 1969 bedrivit försökstillverkning av mera kundanpassade träprodukter beslutades i början av 1970 att en särskild fabriksenhet skulle inrättas vid Valåsens sågverk. Verksamheten där påbörjas under 1971.

Assi har vidare utvecklat en metod för impregnering och färgning av trävaror och dessa produceras vid Laxå sågverk.

Aktieförvärv

Under året har Assi köpt 20 % av aktierna i det nya Hylte Bruks AB, som har ett aktiekapital på 80 milj. kr. Hylte Bruk kommer att investera i ett tidningspappersbruk med en kapacitet av 165 000 ton. Överenskommelse har träffats mellan det nya bolaget och Domänverket om massavedsleveranser.

Assi gick vidare under året in som delägare i Wellkarton AG, ett wellpappföretag i Schweiz. Genom förvärvet får Assi ökade leveransmöjligheter av kraftliner från pappersbruket i Piteå.

Personalökning

Antalet anställda uppgick till i medeltal 3 743 personer, vilket innebär en ökning med 61 personer i förhållande till 1969. I löner utbetalades 117 milj. kr. Detta är en ökning från 1969 med 13 milj. kr. eller med 13 %.

Swedish Industrial Development Corporation

Statsföretag AB med dotterföretagen Svenska Utvecklings AB och Svenska Industrietablerings AB äger totalt 52 % av aktierna i SID. Övriga ägare är Förenade Fabriksverken, Kooperativa Förbundet samt Innovations AB Projection KB.

Främjar idéutbyte

Syftet med bolagets verksamhet är att främja utbyte av produkter, metoder och system mellan ägarna och olika parter i Nordamerika.

Konsult- och utredningsverksamhet

De 88 uppdrag SID erhöll under 1970 varierade från att söka nya lösningar på tekniska problem till omfattande marknadsanalyser och

prognoser. Mer än 10 % av 206 förslag som SID överlämnat till moderföretagen har blivit föremål för vidare studier.

Ägaruppdrag dominerar

SID:s verksamhet finansieras för närvarande genom att ägarna ger bolaget betalda uppdrag, bolaget säljer överkapacitet till andra än ägarföretagen och slutligen genom att SID i egen räkning köper och säljer licenser och/eller optionsrätter.

SID:s kostnader var 1970 0,9 milj. kr. och intäkterna härrörde till 78 % från ägaruppdrag. SID:s förlust på rörelsen med 0,4 milj. kr. har balanserats i ny räkning.

Svenska Skifferolje AB

Under 1970 har avvecklingen av bolagets och dess dotterbolags verksamhet i allt väsentligt fullföljts och kan beräknas vara avslutad under 1971.

Nettokostnaderna för avvecklingsarbetet uppgick under år 1970 till 0,6 milj. kr.

Avvecklingskostnaderna har finansierats genom fastighetsförsäljning och med inkomster från några av aktieinnehaven i främmande bolag.

AB Svensk Torvförädling

Fördyrad produktion

Det myckna regnet i södra Sverige sommaren 1970 påverkade ogynnsamt torkningen av torv. Tillverkningen av på olika sätt behandlad och förpackad frästörv (Kronmull) ökade dock under året medan leveranserna av vanlig torv (Trädgårdstörv) hämmades av den bristande tillgången på råvara.

Skärpt priskonkurrens

Konkurrensen på torvmarknaden både i Sverige och utlandet har varit hård. Framför allt gäller detta södra Sverige där försäljningen skett till s. k. introduktionspriser av en storproducent. Samtidigt har tillgången på torv på kontinenten varit mycket god och exportpriserna därigenom pressade. Torvbolaget exporterar cirka 30 % av den försålda kvantiteten.

Intensifierad produktutveckling

Torvbolaget fördubblade under 1970 det egna växthuset i Sösdala. Bolaget har där arbetat fram ett flertal torv- och gödselblandningar för olika kulturer, som tomat, gurka, nejlikor, julstjärnor, tulpaner m. fl.

Torvbolaget bedriver också tillsammans med fristående forskare försök på så vitt skilda områden som lukt borttagning på svingödsel och bekämpning av skadesvampar på barrväxter.

Sämre resultat

Omsättningen har under 1970 stigit från 5,6 milj. kr. till 5,7 milj. kr. Antalet anställda har ökat med 4 personer från 60 till 64.

De svåra produktionsförhållandena både under vintern med mycket snö och under sommaren med stor nederbörd har tillsammans med ökade lönekostnader, som inte kunnat kompenseras genom höjda priser, medfört ett sänkt resultat efter avskrivningar till 18 tkr från 349 tkr.

Norrbottens Järnverk

Ett nytt investeringsprogram och en delvis ny organisation av främst marknadsföringen med en division för Bygg- och Verkstadsmanufaktur var de dominerande nyheterna vid Norrbottens Järnverk 1970. Målsättningen är att företaget efter genomfört investeringsprogram skall visa en för branschen normal lönsamhet.

Råjärnsproduktionen tredubblas

Det under 1970 beslutade investeringsprogrammet medför investeringar på cirka 430 milj. kr. fram till 1974. Råjärnsproduktionen kommer att bli tre gånger större, samtidigt som manufaktureringen ökar. Personalstyrkan beräknas öka med ca 400 personer till ungefär 3 900.

Ny division

Den 1 november 1970 inrättades en speciell division för Bygg- och Verkstadsmanufaktur. Inom divisionen har sammanförts resurser för produktutveckling, produktion, ekonomi och marknadsföring av manufakturert material för bygg- och verkstadssektorn.

Mer än hälften fartygsprofiler

Av företagets produktion och försäljning som 1970 var 430 000 ton är mer än 50 % fartygsprofiler. Norrbottens Järnverks marknadsandel i Västeuropa är drygt 25 %. Orderingången på fartygsprofiler är god och orderstocken är ca en miljon ton. Plåtprodukter svarar för 25 % av försäljningen, armeringsstål för 10 och balk och stångstål för verkstads- och byggnadsindustrin för ytterligare 10 %.

Omsättningen upp 15 procent . . .

Faktureringen under bokslutsåret 1970, som genom att bolagets räkenskapsår ändrats till kalenderår omfattar 18 månader, uppgick till 490,9 milj. kr. Under föregående 12 månader långa räkenskapsår (1968/69) var faktureringen 284,4 milj. kr. För jämförbara tidsperioder motsvarar detta en ökning med ca 15 %.

Resultatet efter avskrivningar och räntor visar en förlust med 42 milj. kr. på 18 månader. På de fartygsprofiler, som under perioden levererats till 67-68 års priser gjorde bolaget stora förluster. Under verksamhetsårets senare del har resultatet försämrats av väsentligt ökade råvaru- och personalkostnader.

. . . men fortsatta förluster

För 1971 och 1972 väntas ytterligare stora förluster på grund av höjda råvarupriser och ökade lönekostnader, som endast delvis kan uppvägas av insatta rationaliseringsåtgärder. På grund av effekter av investeringsprogrammet och gynnsammare kontrakt för fartygsprofiler kan man därefter förutse en snar förbättring av verksamheten.

Under bokslutsåret har bolaget genom riksdagsbeslut erhållit ett kapitaltillskott på 100 milj. kr. för att täcka tidigare års förluster. Kapitaltillskottet har disponerats för extraavskrivningar.

Luft- och bullerproblem

Under verksamhetsåret har ett intensivt arbete lagts ned på att förbättra arbetsmiljön. Som exempel kan svaveldioxidproblemet nämnas. Detta, som har varit ett stort irritationsmoment för den personal som arbetar vid värmeugnarna, har reducerats betydligt genom att ugnarna nu eldas med olja med låg svavelhalt.

Månadslön införd

Antalet anställda har ökat från 3 184 till 3 466 varav 2 704 kollektivanställda samt 762 tjänstemän och arbetsledare från juli 1969 till utgången av 1970.

Under året har månadsbetalning införts för ca 1 000 kollektivanställda, hittills med i stort sett positiva verkningar.

Nämnd får egen budget

Arbetet med att öka företagsdemokratien vid järnverket går vidare. Företagsnämnden fick 1970 egen budget och vidgad beslutsrätt.

Företagsnämnden har 38 samarbetskommittéer, en för varje avdelning. Av dessa har 16 utvecklats vidare genom produktionsråd, där man diskuterar planering, produktion och ekonomi.

Uddevallavarvet AB

God konjunktur

En stark förbättring av sjöfartskonjunkturen inträdde i juni månad 1970. Frakterna steg mycket snabbt och nådde för såväl tank- som bulkfartyg sin högsta nivå sedan Suez-krisen 1956. Denna utveckling ledde också till mycket hög aktivitet för kontrahering av fartygsbyggnader. Varven kunde härigenom avsevärt förbättra sina pris- och kreditvillkor till en nivå, som säkrar ett vinstgivande resultat vid leveransen av de fartyg på vilka kontrakt tecknades under sommaren och hösten. Den ökade aktiviteten på tankmarknaden hade sin orsak i olika omständigheter, bl. a. den osäkra situationen i Mellersta Östern. En starkt bidragande orsak var även den överraskande stegringen av oljebehovet. Oljebolagen försökte täcka sina transportbehov genom periodbefraktning av stora tankfartyg med leverans ända in i 1974.

Leveranstid avgörande

I denna nya marknadssituation hade Uddevallavarvet en relativt liten orderstock, varför varvet kunde offerera gynnsamma leveranstider för mycket stora fartyg.

Ett snabbt beslut om ombyggnad av bädd III medgav ökning av fartygsstorlekarna på denna bädd från ca 72 000 tdw till ca 125 000 tdw. Genom ombyggnaden har nio nya kontrakt på fartyg om 115 000 tdw eller däröver kunnat tas till goda priser för leverans under åren 1973,

1974 och delvis in på 1975. Genom bl. a. glidskaleklausul i flertalet kontrakt har varvet täckt in sig för framtida kostnadsökningar.

Förbättrat rörelseresultat . . .

Det exceptionellt höga ränteläget såväl i Sverige som i utlandet har inneburit en stor påfrestning vid refinansieringen av rederikrediterna. Framtida ränteförluster för fartyg levererade fram till 1970 års utgång beräknas uppgå till 24 milj. kr. De fartyg som varvet levererat 1970 och har att leverera 1971 och delvis under 1972 har tagits i det för några år sedan rådande konjunkturläget och till de priser och andra villkor, som då kunde uppnås på marknaden. Trots detta har rörelseresultatet förbättrats avsevärt jämfört med prognosen för året, och förlusten kunnat begränsas till skillnaden mellan betalda och erhållna räntor.

. . . men underskott

Av årets underskott på 21,1 milj. kr. har 5,1 milj. kr. täckts genom kvarvarande kapitaltillskott. Resterande belopp, 16 milj. kr., balanseras som förlust. Den ineliggande orderstocken väntas successivt ge bättre lönsamhet. För att stärka företagets ställning har styrelsen för varvet begärt att medel ställs till disposition för täckande av förlust åren 1970—1972 samt för en ökning av aktiekapitalet.

Beställningarna mer än fördubblade

Faktureringen 1970 (1969) var 256 milj. kr. (243 milj. kr.) varav på export 230 milj. kr. (228 milj. kr.).

Uddevallavarvet erhöll under året nio fartygsbeställningar om sammanlagt ca 1 403 000 tdw (nio fartyg om ca 582 000 tdw) och orderstocken vid årets utgång omfattade därefter 21 fartyg om totalt ca 2 444 000 tdw (17 fartyg om totalt ca 1 430 000 tdw). Samtliga beställningar utom två är export. Orderstocken tryggar sysselsättningen vid varvet fram till 1975.

Nybyggnadskapacitet utökad

Årets investeringar uppgick till 3,1 milj. kr. Främst har maskinpark och övrig utrustning kompletterats i såväl Uddevalla som Lysekil. Såsom nämnts har under året beslutats om investeringar i avsikt att öka företagets nybyggnadskapacitet för fartyg mellan 100 000 och 230 000 tdw. Detta investeringsprogram, på ca 30 milj. kr., beräknas vara helt genomfört under första halvåret 1972.

Antalet anställda minskade från 2 866 till 2 841.

Karlskronavarvet AB

Karlskronavarvet upprätthåller alltjämt sina sekelgamla traditioner som leverantör av örlogsfartyg till marinen samt som underhållsvarv för marinens fartyg. Dessutom omfattar verksamheten en betydande legotillverkning inom varvs- och tung mekanisk verkstadsindustri.

Serieproduktion av torpedbåtar

Varvets hittills största fartyg, minfartyget Älvsborg, levererades i början av 1971. Under 1970 tecknade varvet kontrakt med Försvarets materielverk om leverans av tolv torpedbåtar av modifierad Spica-typ. Det blir den största serie örlogsfartyg varvet byggt sedan slutet av 1700-talet. Det gäller en vidareutveckling av den första serien torpedbåtar typ Spica, som varvet tidigare byggt. Beställningen omfattar såväl konstruktionsuppdrag som tillverkning och den totala kontraktssumman är ungefär 140 milj. kr. Leverans sker successivt under åren 1972—1976.

Katamaranfärja

En för vårt land helt ny fartygstyp, katamaran, har konstruerats vid varvet. Det första exemplaret — en passagerarfärja för ca 300 personer — kommer att levereras våren 1971 för trafik mellan fastlandet och Öland.

Huvudavtal med Försvarets materielverk

Underhållet av marinens fartyg regleras genom ett speciellt huvudavtal som tecknats under året med Försvarets materielverk och gäller sex år.

Sektioner till supertankers

En följd av samarbetsavtalet med Kockums Mekaniska Verkstads AB är att legotillverkningen av roder och fartygssektioner till supertankers ökat avsevärt. Sektionerna tillverkas i delar med upp till 100 tons vikt och skeppas till beställaren i Malmö. Roders och fartygssektioner har beställts av Eriksbergs Mekaniska Verkstad respektive Götaverken.

Utbyggnad av varvsanläggningen

Den stora beläggningen på plåt- och svetsverkstaden har medfört att de befintliga verkstadsresurserna är otillräckliga för en rationell drift, varför beslut fattats om uppförande av en ny skrov- och montagehall för en beräknad kostnad av ca 14 milj. kr. Hallen, som kommer att tas i bruk hösten 1971, inrymmer bl. a. en ny stapelbädd och får en längd av 128 m och en bredd av 38 m med 25 m fri lyfthöjd. Under året har en ny plastverkstad om ca 3 000 m² tagits i bruk.

Viggen en besvikelse

Försäljningen av segelbåten Viggen har blivit en besvikelse och rätten till marknadsföring överläts i början av 1971 till Albin Marin AB i Kristinehamn. Varvet kommer även i fortsättningen att tillverka skrov och plastdetaljer till båten. Omsättningen var 1970 1,2 milj. kr.

Personalökning

Personalstyrkan har i medeltal uppgått till 1 610 personer, vilket är en ökning från 1969 med 27. Företagsdemokratidelegationen har under hösten 1970 genomfört en förstudie, vars resultat kommer att diskuteras i företagsnämnden under våren 1971.

Minskad omsättning, sämre resultat

Omsättningen har under 1970 minskat från 86,5 milj. kr. till 52,8 milj. kr. eller med 38 %. Samtidigt har resultatet påverkats negativt av ökade lönekostnader som inte kunnat kompenseras av prishöjningar och av tidigare ingångna kontrakt till fasta priser. Detta har inneburit en minskning av resultatet före dispositioner och skatter från 4 milj. kr. till en förlust på 1,0 milj. kr. Karlskronavarvets bokslutsår omfattar 18 månader för vilken period företaget redovisar en vinst före dispositioner och skatt med 8 milj. kr. Utdelning kommer att lämnas med 1,0 milj. kr.

Vissa problem med att upprätthålla beläggningen i verkstaden beräknas uppstå under 1971. Detta kan sänka omsättningen och negativt påverka resultatet.

Uddcomb Sweden AB

Uddcomb — ett nytt bolag

Uddcomb bildades i juli 1969 och är hälftenägt av Statsföretag AB, medan Uddeholms AB och det amerikanska företaget Combustion Engineering Inc. äger vardera en fjärdedel av aktiekapitalet. Det första räkenskapsåret omfattar tiden 1.7.1969—31.12.1970.

Vid bildandet övertog Uddcomb Uddeholms tillverkning av tyngre tryckkärl för kärnkraft och kemisk industri. Verksamheten överflyttas under 1971—72 successivt från Degerfors till Karlskrona.

Den nya anläggningen i Karlskrona

Uddcombs nya anläggning i Karlskrona får resurser som i sitt slag är unika. Största verkstadshallen utrustas med en travers, som kan lyfta 800 ton och medger lastning direkt ombord på oceangående fartyg. Vidare kommer där att installeras bland annat en kombinerad maskin för karusellsvarning och arborning, som torde få högre prestanda än någon tidigare maskin av detta slag. Totala investeringen i anläggningar i Karlskrona uppgår till ca 75 milj. kr. Kostnads- och tidsmässigt håller sig anläggningsverksamheten inom de uppställda ramarna.

Nytt produktionsprogram

Det traditionella produktionsprogrammet hos Uddcomb i Degerfors överges successivt för övergång väsentligen till produktion av reaktortryckkärl och andra komponenter för kärnkraftverk. Av det tidigare programmet behålles bland annat extremt kvalificerade reaktionskärl för kemisk industri.

Orderstocken fördubblad

Orderstocken ökade under tiden 1 augusti—31 december 1969 från 35 milj. kr. till 60 milj. kr. och under 1970 med ytterligare 7 milj. kr. till 67 milj. kr. Kärnkraftkomponenter utgjorde nära hälften av orderstocken vid slutet av 1970. Mer än en tredjedel av orderstocken vid samma tidpunkt avsåg exportorder.

Kommunikation företagsledning—anställda

Uddcomb har prövat olika vägar som komplement till företagsnämndsverksamheten för förbättrad kommunikation inom företaget. Re-

presentanter för personalorganisationerna deltar sålunda i de sammanträden, som företagets ledningsgrupp regelbundet håller. Det vidgade samråd, som härigenom erhållits, har rönt uppskattning av alla parter.

Betydande start- och flyttningskostnader

Omsättningen 1970 var 25 milj. kr. och för hela första räkenskapsåret 32,6 milj. kr. Resultatet före dispositioner och skatt innebär en förlust på 12 milj. kr. Antalet anställda ökade under 1970 från 385 till 400. De första årens resultat påverkas starkt av kostnaden för inre uppbyggnad av företaget, inre ersättningsrekrytering, införandet av nytt produktprogram, flyttningen och igångkörning av de nya anläggningarna. Enbart flyttningskostnaderna för personal och maskiner beräknas till 6 milj. kr. Företaget kommer även under de närmaste åren att visa betydande underskott.

Devac AB

Devac AB är ett utvecklingsföretag med tyngdpunkten lagd på utveckling av högvacuumsystem för utsugning av stoft och damm från bland annat slipmaskiner och mejslar, som används inom industrin. I anläggningarna ingår komponenter såsom stoftavskiljare av filtertyp, fläktar och huvar. Systemet kallas för Devaclonsystemet.

Förbättrad arbetsmiljö

Devaclonsystemet ger mycket låga dammvärden, varför arbetsmiljön väsentligt kan förbättras inom särskilt utsatta industrigrenar, som sten-, entreprenad- och gjuteriindustrin.

Devacs verksamhet under 1970 var främst inriktad på fortsatt utveckling av produktprogrammet.

Försäljningen under 1970 uppgick till 1,0 milj. kr. och omfattade huvudsakligen mobila devacloner. Överskottet av denna försäljning täckte icke årets utvecklingskostnader men från Styrelsen för teknisk utveckling erhöles ett bidrag på 1,0 milj. kr., vilket medförde att underskottet helt täcktes. Antalet anställda var åtta.

Förhandlingar om exploateringen

Devaclonsystemet har många användningsområden. För att effektivt tillvarata systemets möjligheter och snabbt få det i bruk pågår förhandlingar som bör ge ökade såväl tekniska som kommersiella möjligheter.

Aktierna i Devac förvärvades i oktober 1970 av Statsföretag från Styrelsen för teknisk utveckling och konstruktören av Devaclonsystemet.

SMT Machine Company AB

SMT Machine Company AB har under första halvåret slutfört överflyttningen av tillverkningen från Köping till Västerås. 1971 kommer att bli bolagets första normala verksamhetsår.

Stigande ordergång

Försäljningen har fortsatt att stiga, och ordergången för SMT-gruppen blev 67,4 milj. kr., en ökning med 19,6 milj. kr. mot året innan. Den största ökningen hänför sig till exportmarknaderna. Företagets försäljning av huvudprodukten, numeriska svarvar, har ökat från 98 st 1969 till 190 st 1970. Detta betyder att SMT antalsmässigt är Europas största producent av numeriskt styrda svarvar. Egna säljbolag finns i England, Tyskland och USA.

Exportavtal med Polen

För att ytterligare öka exportandelen och för att öka tillverkningskapaciteten slöts under hösten ett avtal med Polen om samarbete. SMT skall till Polen leverera automatiska maskiner, främst numeriska svarvar. Från Polen skall SMT köpa främst mekaniska komponenter till vissa maskiner samt en ny polsk standardsvarv för vissa maskiner. Genom avtalet kan också nyinvesteringar i byggnader och maskiner reduceras. SMT har under året nästan helt lagt ned sin tillverkning av standardmaskiner, vilken på grund av för små serier ej varit lönsam.

Nya produktionsenheter

Under 1970 har SMT förvärvat resterande 90 % av aktierna i S. Holms Maskinfabrik, Ronneby, samt startat en verktygsverkstad i Eskilstuna, en filial till Thörns Mekaniska Verkstad i Stockholm.

SMT har anläggningar i Västerås, Karlskoga, Ronneby, Stockholm, Eskilstuna och Valdemarsvik. Antalet anställda i Sverige den 31.12 1970 var 523 timavlönade och 269 månadsavlönade. Vid försäljningsbolagen utomlands fanns dessutom 24 anställda.

Betydande omställningskostnader

Resultatet för 1970 belastades med stora kostnader för såväl överflyttningen från Köping som inkörningen i de från Centrala Flygverkstäderna övertagna Västerås-lokalerna. Denna omställning sammanföll med en

genomgripande renodling av produktstrukturen, vilket i förening med kostnader för inkörningen av nya produkter likaledes ogynnsamt påverkade 1970 års resultat. Sammanlagda beloppet för flyttnings-, omstrukturerings- och inkörningskostnader uppgick till ca 5 milj. kr. Efter dessa kostnader och efter planenliga avskrivningar redovisades en förlust på 7,8 milj. kr.

Sedan numera hela omställningsprocessen genomförts kan 1971 års resultat förutses innebära en väsentlig förbättring.

Ytterligare specialisering

Bolagets 5-årsplan innebär en ytterligare koncentration till numeriskt styrda maskiner och en ökad satsning på export. Investeringar i anläggningar begränsas till ett minimum och företaget bygger istället systematiskt upp ett underleverantörssystem bl. a. för att minska kapitalbehovet.

Nedgång i Norden 1971

I prognosen för 1971 har man räknat med en något lägre försäljning i Norden än under 1970, som låg över vad man kan kalla normalår. De nya marknader som SMT börjat bearbeta samt ytterligare inarbetning på gamla exportmarknader gör dock att man siktar på att öka försäljningen ytterligare drygt 25 % till ca 85 milj. kr. Bland annat med tanke på att produktionsapparaten nu börjar fungera mera normalt förbättras leveransmöjligheterna.

Utomordentliga personalinsatser

Det betungande omflyttnings- och omstruktureringsarbetet har kunnat genomföras smidigt tack vare utomordentliga insatser från personalens sida. Nya former för förbättrad information och samverkan har delvis genomförts och ett utvecklingsarbete pågår.

Kalmar Verkstads AB

Kalmar Verkstads AB kom under 1970 in i en lönsamhetskris. En rad för bolaget väsentliga aktiviteter misslyckades eller fördröjdes av olika skäl.

Tjorven ett misslyckande

Bolagets stora satsning på en lätt distributionsbil, Tjorven, motsvarade inte förväntningarna. Försäljningen blev, delvis på grund av den

krympande bilmarknaden, alltför låg för att en lönsam produktion skulle vara möjligt. Bolaget är generalagent för bilfabriken DAF. Leveranserna av DAF-bilar minskade till 1 272 enheter jämfört med 1 524 enheter föregående år. För att trygga försäljningen av DAF-bilar och den egna bilproduktionen byggdes en marknads- och serviceorganisation upp, bland annat i form av egna dotterbolag. Satsningen på dessa dotterföretag och på marknadsföringen av bilar har medfört betydande kostnader. Kalmar Terminal, ett dragfordon konstruerat i samarbete med Svefast, har inte som planerat kunnat sättas i produktion under 1970.

Godsvagnar sänker lönsamhet

Tillverkningen av förortståg för AB Storstockholms Lokaltrafik, som pågått sedan 1968, avslutades hösten 1970. I stället startade produktion av godsvagnar för export. Skillnaden i lönsamhet mellan dessa produkter är betydande och påverkade resultatet i negativ riktning mot slutet av året.

Legotillverkning gav förlust

Bolagets legotillverkning under 1970 innefattade bland annat ett stort antal transportkärror till svenska armén och produktion av grävmaskiner för AB Bofors. Tillverkningen av grävmaskiner i Oskarshamn avbröts mot slutet av året på grund av konstruktionsändringar. Detta medförde att legotillverkningen totalt sett blev olönsam.

Dotterbolag sålt

Dotterbolaget Sandslätts Inrednings AB hade 1970 en omsättning på 4,1 milj. kr. och redovisar en förlust på 2,3 milj. kr. Bolaget har numera övertagits av Svenska Industrietablerings AB. Dotterföretaget Auto-Lift Garage AB sålde parkeringsanläggningar för 1,5 milj. kr. Med legoarbeten för moderbolaget var omsättningen 1970 sammanlagt 6,2 milj. kr. Driftsförlusten stannade vid 0,1 milj. kr.

Bolagets inriktning omprövas

Orderingången och lönsamheten på bolagets huvudprodukter, som är järnvägsmateriel, är sedan länge ojämn. Orderstocken har dock utökats med lok och godsvagnar men produktionen väntas ge svag lönsamhet. Företagsledningen har därför strävat efter att diversificera verksamheten. Legotillverkning och utveckling av landsvägsfordon och parkeringsutrustning har varit åtgärder i detta syfte. Strävandena att trygga en jämn och lönsam sysselsättning har misslyckats. Betydande investeringar

i anläggningar, verktyg och utvecklingsarbete måste därför avskrivas. Sådana avskrivningar uppgår för Tjorven och Kalmar Terminal till 10,6 milj. kr., för järnvägsmateriel och legotillverkning till 0,6 milj. kr. och för patent på en parkeringshiss till 0,8 milj. kr. Vidare har en reserv avsatts för Sandslätts Inrednings AB:s åtaganden med 0,9 milj. kr. Dessa särskilda avskrivningar och avsättningar uppgår totalt till 12,9 milj. kr.

En omprövning av bolagets inriktning pågår. Med andra tillverkare av järnvägsmateriel diskuteras samordning och specialisering inom branschen. Administrationen av DAF-agenturen har nedbringats bland annat genom att två av dotterföretagen, som var återförsäljare av bilar, nu är under avveckling. Beroende på hur snabbt företagets omstrukturering kan genomföras beräknas förlusterna för 1971 uppgå till mellan 8—12 milj. kr.

Nettoförlusten totalt 23 milj. kr.

Koncernens omsättning uppgick 1970 till 81,0 milj. kr. jämfört med 59,9 milj. kr. föregående år. Driftsförlusterna inom koncernen samt de särskilda avskrivningarna och avsättningarna uppgick sammanlagt till 28,4 milj. kr. Efter upplösning av hela varulagerreserven med 5,4 milj. kr. redovisas en nettoförlust om 23 milj. kr. Antalet anställda uppgick i medeltal under året till 1 077 personer. I avvaktan på lösning av bolagets framtida inriktning har Kalmar Verkstad tvingats att varsla om betydande personalminskningar.

AB Kabi

Inom Kabigruppen med AB Kabi som moderbolag har verksamhetsåret ändrats till kalenderår. Det gångna verksamhetsåret omfattade tiden 1 oktober 1969—31 december 1970.

Samtliga försäljnings- och resultatsiffror som anges nedan är 12/15 av värdena för hela bokåret.

Starkt ökad försäljning

Kabigruppens försäljning har ökat ca 17 % till 118 milj. kr. men utvecklingen har varit mycket varierande för olika produktgrupper och geografiska områden.

Läkemedel är Kabigruppens största varugrupp och den inhemska marknaden den betydelsefullaste. Den svenska läkemedelsmarknaden har under en följd av år ökat med cirka 14 % per år. Under 1970 blev ökningen emellertid endast ca 5 %. Kabigruppens inhemska läke-

medelförsäljning ökade trots detta med 11 % (16 %/1968/69), vilket ger en något ökad marknadsandel. Kabis export av läkemedel ökade med 34 % till 37 milj. kr.

Kliniska reagens står läkemedlen nära och används som hjälpmedel i läkarnas diagnostiska arbete. Produktgruppen är omsättningsmässigt liten men ökningen inom Sverige blev 51 % och i utlandet 38 % till totalt 2,7 milj. kr.

Kabigruppens tredje produktgrupp är kemisk-tekniska produkter som tillverkas och marknadsförs av dotterbolaget Grummebolagen. För den kemisk-tekniska branschen blev försäljningsutvecklingen 1970 mycket ogynnsam. Grummebolagen ökade försäljningen med endast 5 % (20 %/1968/69) till drygt 18 milj. kr. Exportandelen är låg.

Penicillin största exportprodukten

Exporten av penicillin ökade så kraftigt att penicillin blev Kabigruppens största exportprodukt under 1970.

Kabikinas är ett medel för upplösning av blodproppar. Det är en biokemiskt avancerad produkt som under en följd av år varit föremål för omfattande kliniska försök på flera håll i världen. Kabikinas står nu efter ökning med 35 % 1970 inför ett marknadsmässigt genombrott.

Kostnaden för forskning upp med 30 procent

Läkemedelsindustrin brukar betecknas som forskningsintensiv och Kabi bedriver en i förhållande till försäljningens storlek mycket omfattande forsknings- och utvecklingsverksamhet. Driftskostnaderna för Kabigruppens forskningsavdelning ökade sålunda med ca 30 %. Inkluderas lokalkostnader och andra kapitalkostnader blir ökningen 22 % till totalt 13,5 milj. kr.

Anställningsförhållandena samordnade

Löneförhandlingarna 1969 ledde till månadslön även för de LO-anställda inom AB Kabi. Samtidigt gjordes för alla grupper av anställda de allmänna anställningsvillkoren i sak lika utom vad avser arbetstidens längd och pensioner. Erfarenheterna av detta system är genomgående positiva. Antalet sysselsatta på tillverkningsidan har ökat med ca 6 % medan produktionen ökat med ca 20 %. Bolaget fortsätter att verka för enhetliga allmänna anställningsvillkor för samtliga anställda. Antalet anställda ökade under året från 932 till 1 016.

Oförändrat resultat

Trots det ovan redovisade kärva marknadsläget, den stora utbyggnaden av forskningsverksamheten och den allmänna kostnadsstegringen är rörelseresultatet före bokslutsdispositioner och skatter praktiskt taget detsamma som föregående år. Resultatet för läkemedelsrörelsen uppvisar en ökning med 0,8 milj. kr. och den kemisk-tekniska rörelsen en minskning med 0,95 milj. kr. För 15-månadersperioden blev resultatet 11,4 milj. kr. sedan avskrivningar gjorts med högsta taxeringsmässigt medgivna belopp. Utdelningen blir oförändrad 1,9 milj. kr.

Långsammare expansion

Den hårda internationella konkurrensen på läkemedelsområdet och den låga tillväxttakten i den svenska läkemedelskonsumtionen väntas bestå även under år 1971.

Eftersom det knappt är troligt att Kabigruppens export kan expandera i lika snabb takt som under 1970, beräknas omsättningen för gruppen under 1971 att öka med endast 12 %. En sådan ökning beräknas ej helt kunna kompensera de allmänna kostnadsstegringarna, varför resultatet för 1971 förutses bli något lägre än för det gångna året.

Ceaverken AB

Ny produkt

Under 1970 har Ceaverken, som är Skandinavien enda producent av röntgenfilm, som första företag i världen lanserat en direkt-röntgenfilm med 90 sekunders framkallningstid. Denna filmtyp används framför allt vid skelettundersökningar.

Ceaverken har också tagit upp produktion av identitetskort för AB ID-korts räkning. Produktionen startade i april, och en väsentlig ökning väntas under 1971.

Kraftig expansion

Som en följd av produktionsrationaliseringar och efter övergång till 3-skift i början av året har Ceaverken uppnått en nära sextioprocentig produktionsökning.

Försäljningen ökade under året med 6,5 milj. kr. till 22 milj. kr. eller med 44 %. Exporten har samtidigt ökat med nära 90 % till 13 milj. kr. och utgör 58 % av omsättningen. Det är framför allt försäljningen av

medicinsk röntgenfilm till USA, Västtyskland och Frankrike som expanderat kraftigt. Ceaverken har också ökat leveranser av medicinsk röntgenfilm på den inhemska marknaden trots att den totala konsumtionen beräknas ha sjunkit under 1970. Antalet anställda ökade under 1970 från 129 till 172.

Förbättrat resultat

Försäljningsvärdet per anställd ökade från 118 tkr till 127 tkr. Den stora volym- och försäljningsökningen under 1970 har trots de svårigheter som normalt följer vid en kraftig expansion medfört en ökning av resultatet före dispositioner och skatter från 22 tkr till 462 tkr.

Fortsatt utbyggnad

För att kunna motsvara de ytterligare kapacitetskrav som förväntas fram till mitten av 1970-talet har Ceaverken beslutat om investeringar i bland annat en ny processtyrd emulsionsanläggning till en kostnad av 4 milj. kr. samt att projektera nya skärnings- och förpackningsavdelningar. Sammanlagt kommer dessa investeringar att medföra mer än en fördubbling av nuvarande kapacitet.

Sonab

Sonab började 1966 att tillverka och sälja högtalare med helt ny konstruktion. I stället för att rikta ljudet framåt strålar ljudet från Carlssonhögtalarna ut i alla riktningar. Under 1970 började Sonab sälja inte bara högtalare utan hela hifi-anläggningar med skivspelare och förstärkare. Sonab har nu egen produktion av hela hifi-programmet.

Ny utvecklingsavdelning

Under 1970 har företaget börjat bygga upp en utländsk försäljningsorganisation med dotterbolag i Nederländerna, Storbritannien och Västtyskland. Sonabs andra stora satsning under 1970 har varit uppbyggnaden av en utvecklingsavdelning för industrielektronik med inriktning på informationsöverföring. Närmare 50 ingenjörer var vid årsskiftet verksam i det helägda dotterbolaget Sonab Development AB. Utvecklingsarbetet syftar till framställning av en serie elektroniska produkter för marknadsföring med början under andra halvåret 1971.

Fördubblad omsättning

Antalet anställda vid Sonab har under 1970 ökat från mindre än 20 till 120. Företagets omsättning har under samma tid ökat från 4,8 till 10,9 milj. kr. En direkt jämförelse mellan omsättning per anställd kan inte göras för dessa år, då tidigare större delen av företagets produktion var utlagd på främmande tillverkare. I dag är Sonab ett företag med integrerad utveckling, produktion och marknadsföring.

Resultatet före utvecklingskostnader för nya projekt men efter fulla avskrivningar har kunnat vändas från ett underskott 1969 på 0,7 milj. kr. till ett överskott 1970 av drygt 0,7 milj. kr. Resultatet före dispositioner och skatt visar ett underskott på 0,5 milj. kr.

Fortsatt expansion

För 1971 räknar Sonab med en fortsatt snabb utveckling med omsättning över 20 milj. kr. Ätminstone ett par europeiska marknader till skall bearbetas aktivt och exportandelen beräknas bli cirka 25 %. Resultatet är till stor del beroende på försäljning av hemelektronik. Den svenska försäljningen har under årets första månader påverkats negativt av det osäkra avtalsläget.

Allmänna Bevaknings AB

Snabb expansion

Allmänna Bevaknings AB (ABAB), som främst utför bevakningstjänster åt totalförsvaret och industrin, genomgick 1970 en snabb expansion. Omsättningen ökade från 16,5 milj. kr. till 23,2 milj. kr. eller med cirka 35 %. Bakgrunden till expansionen är dels den successiva ökningen av ambassadbekvakningarna dels företagets expansion i Göteborgsregionen.

Rekryteringsproblem

Den fast anställda personalen har ökat med drygt 100 personer under 1970 och uppgår nu till cirka 510. ABAB anlitar dessutom extra personal för att täcka de akuta behoven på den expansiva bevakningsmarknaden. Företaget har gjort stora ansträngningar för att öka rekryteringen och har då kunnat locka med branschens längsta utbildning, 3 till 4 veckor, tjänstemannaavtal och goda pensionsvillkor.

Fördubbling i Göteborg

Under 1970 påbörjade ABAB verksamheten i Göteborg och vid utgången av året fanns 26 anställda. Under 1971 beräknas omsättningen i Göteborg stiga till 2,5 milj. kr. och antalet anställda öka till drygt 50.

Fortsatt expansion

Under 1971 beräknas omsättningen stiga till över 25 milj. kr. Samtidigt sker en successiv ökning av andelen uppdrag som tas på den fria marknaden. Den andelen beräknas under 1971 uppgå till 8 milj. kr. medan den på 1969 års kungörelse om skyldighet för vissa myndigheter att anlita ABAB baserade verksamheten når 16 milj. kr. Kungörelsen hänvisar en del statliga myndigheter till ABAB för köp av bevakningstjänster. Monopolområdets andel sjunker därmed till cirka 65 % från ca 70 % 1970.

Förbättrat resultat

Resultatet före dispositioner och skatt blev 1970 0,3 milj. kr. jämfört med 0,2 milj. kr. 1969. I samband med ABAB:s start fick bolaget ett lån av staten på 0,75 milj. kr. Detta lån skall amorteras i takt med att överskott på verksamheten kan redovisas. Lånet kommer att slutregleras efter 1971 års verksamhet.

AB Oljetransit

AB Oljetransit äger, förvaltar och driver en anläggning vid Trondheimsfjorden för lagring och distribution av oljor. Till anläggningen hör även en djuphamn för lossning och lastning av tankfartyg.

Ökad omsättning

Anläggningen har sedan 1963 utnyttjats för mottagning, lagring och transitering till Sverige av drivmedel, tillhöriga svenska myndigheter. Viss del av cisternvolym uthyres emellertid numera till norska företag, som bedriver handel med oljor på den norska och svenska marknaden. Omsättningen av oljor i anläggningen har ökat under 1970.

AB Oljetransit har ett helägt norskt dotterbolag, Listora A/S, med uppgift att ombesörja driften vid anläggningen samt att företräda moderbolagets intressen i frågor som berör norska företag och norska myndigheter. Omsättningen var 1970 0,7 milj. kr. jämfört med 0,6 milj. kr. 1969 och resultatet före dispositioner och skatt var 1970 0,9 milj. kr.

Svenska Reproduktions AB

Svagare resultat

Svenska Reproduktions AB, SRA, är moderbolag för ett antal företag inom den grafiska, kartografiska och förlagsbranschen. Koncernens omsättning var 1970 35,2 milj. kr. och resultatet före dispositioner och skatt 3,6 milj. kr. Motsvarande siffror för föregående år var 32,0 milj. kr respektive 5,2 milj. kr. Statsföretag AB erhåller ett koncernbidrag från SRA på 2,2 milj. kr.

Utvecklingen under året försvagades genom Allmänna Förlagets tillkomst. SRA förlorade då möjligheten att bearbeta en väsentlig del av sin tidigare trycksaksmarknad. Dessutom har delar av förlagsverksamheten överförts till ALLF. Kompensation för detta intäktsbortfall genom utbyggnad på andra marknader uppnåddes först under årets senare del. Denna positiva trend beräknas fortsätta under 1971. Antalet anställda har under året ökat från 414 till 435.

Nya marknadsområden

Konkurrensen på den svenska trycksaksmarknaden är hård och nya inbrytningar förutsätter specialisering, avancerad teknik och effektivare säljinsatser.

Som kartproducent har SRA en väl grundad position, men denna marknad visar tendenser att nå en viss mättnad. Tillverkningen av blanketter, broschyrer och böcker har under 1970 bidragit med cirka tre fjärdedelar av omsättningen.

Förvärvet av Beckmanföretagen och samverkansavtal med privata företag har ökat SRA:s kunnande om förlagsverksamhet och har samtidigt tillfört gruppen nya, värdefulla kundkontakter.

SRA-huset nu fördubblat

Under 1970 har SRA-huset genom tillbyggnad i det närmaste fördubblats med ytterligare drygt 10 000 m² golvyta. De nya lokalerna som genom de ändrade förutsättningarna för företagets verksamhet är alltför stora för den nuvarande produktionen kommer delvis att hyras ut som lagerutrymmen. I början av 1971 togs för SRA:s räkning dock utrymmen i bruk för sektionen för data och fotosättning samt för kedje- och setblanketter.

Svenska Lagerhus AB

Lagerhusbolaget äger och förvaltar lagerhus, lagrar spannmål, frö, fodermedel och andra varor. Bolaget åtar sig särskilda uppgifter som t. ex. beredskapslagring av brödsäd och oljekraftfoder enligt avtal med Statens Jordbruksnämnd och med Svensk Spannmålshandel ekonomisk förening. Primärt skall bolaget förvalta lagerhusen i Tomelilla, Klags-torp, Eslöv, Astorp, Hallsberg och Linköping.

Fler lagerhus

Under året har två nya lagerhus tagits i bruk och under 1971 kommer ytterligare två stycken lagerhus att börja utnyttjas. Under 1970 ökade lagerhusens kapacitet från 194 000 ton till 203 000 eller med ca 5 %. Bolaget har också för att klara efterfrågan på lagerutrymmen fått lagra i särskilt hyrda lokaler. Antalet anställda har under året varit oförändrat eller 28. Omsättningen under 1970 var 3,1 milj. kr. jämfört med 2,9 milj. kr. 1969. Resultatet före dispositioner och skatt är oförändrat eller 20 tkr.

BS Konsult AB

Byggnadsstyrelsen största kund

BS Konsult AB bedriver konsultverksamhet inom byggsektorn och arbetar med projektledning, översiktlig planläggning, programmering och projektering av byggnader och inredning, upphandling och byggledning.

Större delen av företagens resurser har under året tagits i anspråk av projekteringsuppdrag för byggnadsstyrelsens räkning.

Företaget har genom ett flertal uppdrag och utvecklingsprojekt ägnat stort intresse åt metoder för programmering av lokalbehov och upprättande av långsiktiga general- och utbyggnadsplaner för större anläggningar.

Uppdrag att upprätta anbudshandlingar för tidig upphandling och upphandling av byggnader på totalentreprenad har under året givit värdefulla erfarenheter inom ett aktuellt område.

BS Konsult AB avser att under kommande år vidga resurserna inom området projektledning, där företaget erbjuder tjänster att som byggherreombud samordna och leda projekt från utredningsstadiet till färdig byggnad.

Projekt för rikspolisens

Bland projekt som är under arbete för byggnadsstyrelsen kan nämnas nybyggnader för rikspolisstyrelsen och stockholmspolisen, veterinärhögskolan, statens bakteriologiska laboratorium samt utbyggnadsplaner för länsstyrelser i Västerås, Östersund m. fl.

Bland andra uppdragsgivare kan nämnas ASEA-ATOM, Sveriges Riksbank, Svenska Lagerhus AB, Stal-Laval m. fl.

Ökad omsättning

Bolagets omsättning steg under 1970 från 4,7 milj. kr. till 8,4 milj. kr. Samtidigt minskade resultatet före dispositioner och skatt från 86 tkr till 81 tkr. Antalet anställda ökade under året 69 till 81. Bolaget lämnar utdelning med 20 tkr.

Rationell Planering AB

Optimistisk rekrytering

Vid årsskiftet 1969/70 genomförde RP en omfattande rekrytering av konsulter och administrativ personal. Den ökade kapacitet för konsulttjänster som nyrekryteringen gav motsvarades inte av lika starkt ökad efterfrågan, varför en besvärande belägningsbrist uppstod. Bokslutet för första halvåret visade en förlust på drygt 0,6 milj. kr. och de första månaderna på andra halvåret indikerade en fortsatt försämring av läget. Därför tillsattes i september en styrelse med fastare anknytning till Statsföretag. Samtidigt tillsattes ny verkställande direktör.

Beslut om avveckling

Under oktober och november 1970 gjordes en noggrann analys av bolagets situation och förutsättningar för fortsatt verksamhet. Analysen visade att 1972 genom stora insatser skulle kunna göras till ett år utan förlust, men framtidsutsikterna var osäkra.

Rationell Planerings styrelse beslöt vid sammanträde den 8 december 1970 att föreslå ägaren, Statsföretag AB, avveckling av bolaget. Statskonsult AB och BS Konsult AB övertog i början av 1971 delar av verksamheten och rekryterade personal från RP.

Varierande beläggning

Personalstyrkan har under året varierat mellan 17 anställda via en topp i september på 55 personer till 41 personer vid slutet av 1970. Beläggningen i sin helhet var under året otillfredsställande, men varierade mellan de olika grupperna av konsulter.

Stor förlust

Den största klienten har under året varit Statsföretag AB och Statsföretags-gruppen i sin helhet har stått för nästan hälften av RP:s omsättning. Omsättningen var under 1970 drygt 2,2 milj. kr. jämfört med drygt 0,6 milj. kr. 1969.

På grund av överkapacitet och avvecklingskostnader blev resultatet för 1970 en förlust på 1,8 milj. kr. Verksamheten 1971 beräknas till följd av höga avvecklingskostnader ge en förlust på cirka 1 milj. kr.

I slutet av februari 1971 hade samtliga anställda utom 6 antingen anställts av Statskonsult/BS Konsult eller funnit anställning på annat håll. Kvarvarande personal hade till uppgift att avveckla återstående engagemang, vilket beräknades vara avslutat vid halvårsskiftet.

Svenska Tobaks Aktiebolaget

Stor exportframgång

Svenska Tobaks Aktiebolaget, som 1970 omsatte 404 milj. kr. jämfört med 376 milj. kr. 1969, noterade under året sin hittills största exportframgång. För framgången svarar en för den amerikanska marknaden specialkomponerad variant av piptobaken Borkum Riff. Bolaget sålde 1970 drygt 750 ton mot drygt 150 ton 1969. Prognosen för 1971 förutser fortsatt ökning av exporten till USA. På den holländska marknaden, där Tobaksbolaget äger N. V. Elisabeth Bas Sigarenfabrieken i Boxel norr om Eindhoven, har bolaget kunnat öka försäljningen av cigarrer.

Svenska marknaden dominerar

Den svenska marknaden är givetvis Tobaksbolagets dominerande verksamhetsområde. Bolagets produkter har 82 % av cigarettmarknaden. Motsvarande siffror för cigarrer och cigariller är 85 %, för piptobak 74 %, för snus 99 % och för tuggtobak 90 %.

Skatten dyr

Cigarrettmarknaden i Sverige påverkas starkt av det rådande skattesystemet, som indelar produkterna i olika skatteklasser efter deras vikt. Genom att mellan 75 och 80 % av försäljningspriset utgörs av skatter är dessa ytterst betydelsefulla för konsumtionsutvecklingen. Skattehöjningarna 1967 och 1970 har gynnat cigaretterna i skattegrupp I med vikt upp till 0,85 g. De har oavbrutet ökat sin marknadsandel och har nu ca 40 % av totalmarknaden. Skattegrupp II innefattar cigaretter med en vikt upp till 1,2 g.

Filtercigaretternas andel av den totala marknaden har ökat ytterligare och är i dag 72 %.

Av Tobaksbolagets omsättning på den svenska marknaden svarar cigaretterna för cirka 87 %. Bolagets största märken inom skattegrupp I är Commerce och Glenn och inom skattegrupp II Prince och John Silver.

Bolagets piptobaksförsäljning har under året minskat obetydligt. Försäljningen av cigarrer och cigariller har sjunkit något och den tidigare glidningen från större till mindre cigariller har fortsatt. Försäljningen av cigarrer är obetydlig. Snusförsäljningen, som under en lång följd av år gått tillbaka, började öka något under 1969 och steg över 5 % under 1970. Försäljningen av tuggtobak har gått upp med 10 %.

Exporten framtingar utbyggnad

Arvikafabriken, som ensam producerar piptobak inom Tobaksbolaget, har på grund av framgångarna i USA fått byggas ut för ca 3 milj. kr. Utvecklingen på exportmarknaden är emellertid sådan att bolaget beslutat att förlägga en del av den ökade piptobakstillverkningen till fabriken i Härnösand.

Försäljningsökning i Holland

Bolagets holländska dotterföretag N. V. Elisabeth Bas Sigarenfabriken ökade sin försäljning från 22 milj. kr. 1969 till 26 milj. kr. 1970. Under senare delen av 1969 och början av 1970 genomfördes betydande mekaniserings- och rationaliseringsåtgärder samt en kraftig nedskärning av sortiment och antalet förpackningar. Utvecklingen vid bolagets dotterfabrik i Bünde, Västtyskland, har inte motsvarat förväntningarna. Beslut har därför fattats om avveckling av driften.

Olika former för företagsdemokrati

Tobaksbolaget igångsatte som första företag inom den statliga sektorn en försöksverksamhet med utvidgad företagsdemokrati. Försöken omfattar hittills fabriker i Arvika, Härnösand och Malmö. I Arvika, där försöken avancerat längst, prövar man ett system bestående av medstyrande grupper, stormöten etc. I Malmö har försöksverksamheten förankrats i speciella grupper inom företagsnämnden. I Härnösand befinner man sig ännu så länge i ett inledande stadium av försöksverksamheten.

Antalet anställda minskade under 1970 från 1 526 till 1 506.

Resultatet

Tobaksbolagets överskott före bokslutsdispositioner och skatt ökade 1970 med 10 milj. kr. till 112 milj. kr. Nettovinsten är 39 milj. kr. sedan ett koncernbidrag på 42 milj. kr. till moderbolaget avsatts i bokslutet.

Den intensiva debatten kring rökningen och den ökande konkurrensen från utländska fabrikanter kommer under 1971 påverka försäljningen och därmed det ekonomiska resultatet av bolagets verksamhet.

Sveriges Centrala Restaurang AB

Sveriges centrala restaurangaktiebolag är moderbolag för SARA, ÖSARA, SKAR, VARA och BARA, som tillsammans är Skandinavien största hotell- och restaurangkedja med 163 restauranger varav 53 i kombinationen med hotell. Omsättningen under 1970 (1969) var 356 milj. kr. (338 milj. kr.) och antal anställda 6 900 (6 900).

Större enheter

De stigande personallönerna tvingar fram kraftiga rationaliseringar. Dessa innebär främst en koncentration till allt större enheter.

Inom SARA har andra etappen av hotell Amarantens utbyggnad fullföljts och hela anläggningen med sammanlagt 363 rum gör Amaranten till ett av Skandinavien största hotell. SARA har under 1970 också slutfört om- och tillbyggnad av Hotell Reisen i Stockholm, som nu har 126 rum.

ÖSARA:s största enhet, Standard Hotel i Norrköping brandhärjades under 1970 och har i samband med restaurering byggts ut till en total kapacitet av 182 rum.

SKAR övertar, som en följd av förhandlingar under 1970, Grand Hotell i Lund och därmed förbättras balansen mellan stora och små företag inom SKAR.

Stark expansion för VARA

För VARA:s del har 1970 varit ett mycket expansivt år. Förutom att VARA köpt och startat fyra restaurangrörelser har VARA:s restaurang Henriksberg i Göteborg utökats kraftigt. Omsättningen för VARA ökade från 75 milj. kr. till 80 milj. kr. Under året pågick planerings- och projekteringsarbeten för fyra stora hotell.

VARA som för närvarande har ca 1 000 hotellrum fördubblar antalet till 1974.

Under 1970 har koncernen (Riksbolagen) sålt eller lagt ned sex mindre restauranger.

Starkt ökade logiintäkter

För att kunna konkurrera effektivt på konferens- och resemarknaden har Riksbolagen under 1970 inrättat en särskild bokningscentral. Antalet hotellgäster har ökat från 550 000 år 1960 till 583 000 år 1970. Belägningsfrekvensen på hotellrummen har trots 8 % ökad tillgång på hotellrum inom koncernen legat kvar vid tidigare nivå om 58 %. Logiintäkterna har ökat från 24,5 milj. kr. till 30,7 milj. kr. eller med drygt 25 %. Den främsta orsaken är försäljningen av hotellcheckar.

Sämre resultat

Omsättningen för koncernen ökade från 338 milj. kr. till 356 milj. kr. eller med 5,3 % (exklusive moms). Driftsbolagets totala kostnader ökade med drygt 10 %. Enbart personalkostnaderna ökade med 12 %.

Rörelseresultatet påverkades negativt av prisstoppet och en ovanligt omfattande renoverings- och ombyggnadsverksamhet.

Resultatet före dispositioner och skatt utvisar en förlust på 3,7 milj. kr. Efter gottgörelse ur pensionsstiftelser, återförda avskrivningar och upplösning av lagerreserv redovisades en nettovinst på 0,3 milj. kr.

Anställda invalda i styrelser

Representant för de anställda har under 1970 invalts i SARA:s, SKAR:s och VARA:s styrelser. Sådan styrelserepresentation finns också sedan bolagsstämman 1969 i Centralbolaget. I Göteborg har en sam-

rådsgroup för fördjupad företagsdemokrati bildats under medverkan av Företagsdemokratidelegationen. Vidare har inom restaurangbolagen under 1970 försöksverksamhet avseende klubbordförandes ställning startats på ett 10-tal arbetsplatser.

Sämre 1971

Den snabba och kraftiga personalkostnadsökning som för hotell- och restaurangbranschens del följt av de senaste årens centrala löneöverenskommelser har icke kunnat balanseras med rationalisering. Detta har medfört en successiv resultatförsämring. En fortsatt konstnadsökning med bibehållet prisstopp skapar stora svårigheter att uppnå lönsam drift för 1971. Redan nuvarande konstnadsläge gör att förväntningarna på 1971 års resultat måste sättas lågt.

Allmänna Förlaget

Allmänna Förlagets (ALLF) huvuduppgift är att samordna produktion och marknadsföring av det statliga trycket. ALLF bildades 1969 efter beslut av riksdagen 1968.

Det obligatorium som då skapades har utsatts för kritik men successivt accepterats och sådan verksamhet som t. ex. central distribution av statligt tryck har fått ett övervägande positivt mottagande från berörda myndigheter.

Stark expansion

1970 var förlagets första hela arbetsår. Första halvåret innebar en mycket kraftig tillväxt av omsättning och personalresurser. Uppbyggnadsskedet var avslutat vid slutet av 1970. Antalet anställda ökade under 1970 från 47 till 135.

Samordnad upphandling för 58 milj. kr.

Omsättningen under Allmänna Förlagets första hela verksamhetsår uppgick till 64 milj. kr., varav 58 milj. kr. från förlagets samordnade upphandlingsservice, 5,5 milj. kr. från försäljning av publikationer och blanketter i förlag eller kommission och 0,5 milj. kr. försäljning av AV-produkter. Några jämförelsesiffror går av naturliga skäl ej att ange, men en analys av försäljningutvecklingen under 1970 tyder på att förlags- och kommissionsdelen under 1971 kommer att ha en ökande andel av omsättningen. Resultatet av 1970 års verksamhet blir före dispositioner och skatt 1,6 milj. kr. Allmänna Förlaget lämnar utdelning med 0,4 milj. kr.

Förbättrad service 1971

För 1971 räknar förlaget med en fortsatt men måttligare omsättningsökning. Med inslipning av rutiner och samträning av personalen räknar ALLF med rationaliseringseffekter som ökar resurserna. Detta beräknas komma till uttryck i förbättrad service till myndigheterna och vidgad spridning av produkterna.

Nyckelhus AB

Nyckelhus bildades 1961. Bolaget marknadsför ett eget utvecklat elementsystem baserat på trästommar för enfamiljsvillor, radhus och kedjehus. Företaget har vid eget arkitekt- och konstruktionskontor utformat 60 standardtyper av villor men levererar också i begränsad omfattning specialritade villor. Tillverkning av trästommar och viss inredning sker vid kriminalvårdsstyrelsens anläggningar.

Företaget övertogs i mitten av 1970 av Statsföretag AB.

Nyckelhus räkenskapsår omfattar perioden 1.4.—31.12.1970. Samtliga siffror som lämnas i den följande texten gäller kalenderåret 1970. Omsättningen har under året uppgått till 12 milj. kr. (cirka 300 hus). Orderstocken motsvarar ungefär ett års leveranser. Antalet anställda var vid årsskiftet 46.

Under 1970 har en ny hustyp framtagits som beräknas bli marknadsförd under slutet av 1971.

Bolaget har en fordran på ett tidigare systerföretag som bedrev byggnadsverksamhet. Denna verksamhet är under avveckling och i samband härmed kan Nyckelhus åsamkas förluster i storleksordningen 3—3,5 milj. kr.

Årets verksamhet har kännetecknats av de rådande kreditrestriktionerna som försvårat försäljningen av hus. Dessutom har resultatet belastats med extraordinära kostnader i samband med en omorganisation av företaget och vid inflyttning i nya kontorslokaler. Företaget visar ett underskott före dispositioner på 0,6 milj. kr. som helt täckts genom tillskott från Statsföretag AB.

Svetab

Svenska Industrietablerings AB, Svetab, började sin verksamhet den 1 juli 1969. Svetab har som mål att skapa sysselsättning i områden med sysselsättningsproblem. Det betyder att speciell uppmärksamhet ägnas åt Norrlandslänen.

Svetab har ett aktiekapital på 12 milj. kr. och en statlig kreditgaranti på 20 milj. kr.

Målsättningen försöker Svetab fullfölja genom att etablera nya företag och medverka till utbyggnad eller omlokalisering av redan befintliga företag. Detta sker genom att Svetab går in som aktieägare.

Investeringar Svetab gör i olika företag skall på sikt vara lönsamma. Svetabs framtida vinster kommer att användas till ytterligare investeringar i utbyggnader eller nyetableringar.

Investeringar i aktier med 10 milj. kr.

Från starten juli 1969 har Svetabs organisation, som nu består av 10 personer, byggts upp och verksamheten kommit igång. Svetab har bearbetat cirka 175 förslag till produktutvecklingar och etableringar. Vid årsskiftet bestod Svetab-gruppen av fem helägda företag och av fyra företag, där Svetab har en betydande del av aktiekapitalet. Svetabs investeringar i aktier sedan starten uppgår till 10 milj. kr. Beslut har fattats om ytterligare investeringar på 5 milj. kr. i aktier under 1971. Gruppens resultat före dispositioner och skatt visar ett underskott med 3,4 milj. kr. Nettoförlusten uppgår efter nedskrivning av värdepapper till 4,1 milj. kr.

Inom hela gruppen var cirka 600 personer anställda vid årsskiftet. Under de närmaste åren beräknas beslutade engagemang ge ytterligare 250 personer arbete.

Utbyggnad av byggmaterialgrupp

Under året har Svetab förvärvat aktierna i J. O. Dahlberg AB, Kramfors, ETRI, Bjurträsket, och AB Kalmar Kök, Kalmar. De två förstnämnda företagen var konkurshotade, varför aktierna övertogs utan ersättning. Kalmar Kök ligger visserligen inte inom norrlandslänen, men företaget införlivades i gruppen för att öka den sammanlagda styrkan i marknadsföringen.

Svetab har vidare tillsammans med Svenska Cellulosa AB (SCA) bildat ett försäljningsbolag, Cento-Gruppen AB, som skall sälja Svetabs och SCA:s byggmaterialproduktion. Svetab och SCA har hälften var av aktierna.

Byggmaterialgruppen tillverkar olika snickeriprodukter som skåp, fönster och inredningar för bostäder.

Svetab har också under 1970 beslutat att starta en fabrik för tillverkning av heltäckande mattor. Denna fabrik skall ligga i Nyland utanför Kramfors och produktionen beräknas komma igång under slutet av 1972.

Från uppfinning till företag

Tillsammans med Sandvikens Jernverk AB har Svetab startat ett företag, Nordtool AB, som skall ligga i Piteå. Fabriken kommer att vara färdig mot slutet av 1971. Nordtools första produkt är ett verktyg för träbearbetning, ett s. k. vändskärsverktyg.

Nordtool kommer efter hand utvidga sitt tillverkningsprogram med andra verktyg så att ett sortiment av träbearbetningsprodukter byggs upp. Detta arbete görs i samarbete med Sandvikens Jernverk AB, som svarar för försäljningen i hela världen.

Successiv lönsamhet för byggmaterial

Den uppkomna förlusten på 4,1 milj. kr. måste ses mot bakgrund av Svetabs mål för verksamheten. Nyetablerade företag måste få tid att utvecklas och lönsamhet kanske uppnås först efter 4—5 år. Bland Svetabs engagemang i befintliga företag under 1970 har byggmaterialgruppen stor betydelse. Företagen förvärvades vid olika tidpunkter och som ett led i pågående samordning har de övertagna bolagens verksamhetsår förlängts till kalenderår. Det första verksamhetsåret avslutas 31.12.1971 och beräknas medföra en väsentlig förlust. En aktionsplan för att förbättra det ekonomiska resultatet för dessa bolag har beslutats och påbörjats. Aktionsplanen väntas medföra att byggmaterialgruppen successivt uppnår lönsamhet.

Svenska Utvecklings AB

Utvecklingsbolaget, som skall utveckla, tillverka och marknadsföra nya produkter, metoder och system, registrerade under 1970 drygt 200 projektförslag och tecknade options- eller exploateringsavtal i ett 15-tal fall.

Bolaget har sedan sin tillkomst 1968 investerat 5,4 milj. kr. i de cirka 30 projekt där avtal om option eller exploatering träffats. Den typ av uppgifter som bolaget utfört har förskjutits alltmer från bearbetning av projektförslag till administration av projekt. En ytterligare koncentration av bolagets resurser till projekt inom ett fåtal prioriterade områden och med lönsamhet på relativt nära sikt har inletts under 1971.

Lång genomloppstid för projektförslag

Då projektförslag kan beräknas ha en "genomloppstid" från förslag till tänkbar produktionsstart på fem år tar det lång tid innan investeringar i utvecklingsprojekt ger återbäring.

Omsättningen för koncernen uppgick 1970 till 11,5 milj. kr. Resultatet har under 1970 efter erhållet koncernbidrag på 1,7 milj. kr. men före av- och nedskrivningar samt reservationer givit ett rörelseunderskott på 0,2 milj. kr. Efter av- och nedskrivningar med 4,0 milj. kr. och reservationer för pågående projekt med 1,7 milj. kr. redovisas en förlust på 5,9 milj. kr.

Av förlusten hänförs sig 1,7 milj. kr. till SAKAB (därav avskrivningar 0,5), 0,8 milj. kr. till Crownair (efter av- och nedskrivningar med 1,4) och 0,5 milj. kr. till Humanteknik (därav avskrivningar 0,3). Även under de kommande två åren beräknas Utvecklingsbolagets verksamhet ge förlust.

Antalet anställda inom moderbolaget ökade under 1970 från 27 till 48.

Från Utvecklingsbolagets verksamhet under 1970 förtjänar insatser inom områdena datateknik, miljövård och medicinsk teknik särskild uppmärksamhet.

Satsning på dataområdet

Under hösten 1970 träffades en överenskommelse mellan Standard Radio, som tillhör ITT-koncernen, Utvecklingsbolaget och Saab-Scania om att teckna 1/3 vardera av aktiekapitalet i Stansaab Elektronik AB med ett aktiekapital av 13,2 milj. kr. Stansaab Elektroteknik AB har från den 1 januari 1971 övertagit den verksamhet som hittills bedrivits av Standard Radios datasektion i Barkarby. Företaget sysselsätter ungefär 800 personer.

Stansaab vidareutvecklar datasektionens tidigare verksamhet och skapar datasystem för trafikreglering, medicinsk teknik, sjukhusadministration och undervisning.

Ökade insatser på miljövårdsområdet

I början av 1970 bildades handelsbolaget Tellusond med Vattenbyggnadsbyrån och Utvecklingsbolaget som hälftenägare. Tellusond, vars verksamhet kommit igång under andra halvåret 1970, utvecklar och tillverkar mätinstrument för att lösa angelägna mät- och reglerproblem inom miljövården. Investeringarna i Tellusond var 150 tkr och antalet anställda i slutet av 1970 var 6.

Miljövårdssatsning gav förlust

SAKAB — Svensk Avfallskonvertering AB — är ett bolag som bildades 1969 av Utvecklingsbolaget, Svetab, Kommunförbundet, Kooperativa Förbundet och Alfa-Laval. SAKAB driver via sitt dotterbolag AB

Industridestillation en anläggning i Lövsta för konvertering av oljeavfall, förorenade lösningsmedel och vissa kemikalier. SAKAB har också en organisation för mottagning av oljeavfall i Malmö, Norrköping och Gävle.

Aktiekapitalet i SAKAB uppgår till 3,6 milj. kr., varav Utvecklingsbolaget tecknat 40 % och Svetab 10 %.

SAKAB redovisar för 1970 en förlust av 0,7 milj. kr. Resultatutvecklingen i SAKAB är sämre än vad som förutsågs vid bolagets bildande i mitten av 1969. Detta beror dels på att utbyggnaden av behandlingsanläggningen i Lövsta försenats och dels på att det allmänna utrednings- och planeringsarbete som utförts inom SAKAB:s centrala organisation helt kostnadsförts liksom all service- och rådgivningsverksamhet till industrier samt statliga och kommunala myndigheter. För 1971 kommer bolagets insatser av allmän och samhällsnyttig art att begränsas till den ram ett särskilt beviljat statligt anslag medger. Behandlingsverksamheten beräknas täcka sina egna kostnader.

Omsättningen i SAKAB och Industridestillation var under 1970 sammanlagt 3,4 milj. kr. Medelantalet anställda i de båda företagen uppgick under 1970 till 16 respektive 34.

Medicinsk teknik

De resurser som funnits inom Utvecklingsbolagets dotterbolag Anatom Company AB och inom Landstingens Inköpscentrals verkstad i Solna, sammanfördes till ett nytt bolag, Anatom AB, som är hälften ägt av Utvecklingsbolaget och Landstingens Inköpscentral. Detta bolag tillverkar odontologisk och medicinsk utrustning, i första hand den kompletta utrustning för tandläkare som kallas Anatomsystemet.

Utvecklingsbolaget har satsat 0,2 milj. kr. i Anatom, vars omsättning under den första verksamhetsperioden 1.10.—31.12.1970 uppgick till 1,2 milj. kr. Antalet anställda var vid slutet av året 37.

Statsföretags-gruppen — balansräkning 31/12 1970

Tillgångar	Milj. kr.	
<i>Omsättningstillgångar</i>		
Kassa, bank och postgiro	405,6	
Kortfristiga fordringar	1 795,6	
Varulager	<u>1 177,1</u>	3 378,3
<i>Investeringskonto hos Sveriges Riksbank</i>		20,2
<i>Anläggningstillgångar</i>		
Aktier och andelar	45,3	
Långfristiga fordringar	234,4	
Fastigheter, maskiner, inventarier	2 417,5	
Goodwill	<u>18,4</u>	2 715,6
Summa tillgångar		6 114,1
Skulder och eget kapital		
<i>Kortfristiga skulder</i>		
Bankskulder	375,0	
Leverantörsskulder	432,1	
Övriga kortfristiga skulder	<u>1 074,2</u>	1 881,3
<i>Långfristiga skulder</i>		
Obligationslån	290,2	
Övriga långfristiga lån	837,4	
Avsatt till pensioner	<u>209,3</u>	1 336,9
<i>Särskilda avsättningar</i>		
Allmän varulagerreserv	381,7	
Lagerinvesteringskonton	15,1	
Investeringsfonder	<u>51,6</u>	448,4
<i>Värdereglering för investeringar i dotterbolag</i>		137,6
<i>Minoritetsintressen i eget kapital</i>		119,2
<i>Eget kapital</i>		
Aktiekapital	1 400,0	
Bundna reserver	560,4	
Koncernreserv	1,7	
Fria vinstmedel 1/1 1970	310,4	
Avgår: moderbolagets nedskrivningar av aktier i dotterbolag	<u>92,6</u>	
Årets resultat	<u>10,8</u>	
Summa eget kapital		2 190,7
Summa skulder och eget kapital		6 114,1
Ställda panter		1 649,8
Övriga ansvarsförbindelser		220,4

Statsföretags-gruppen — resultaträkning 1970

		Milj. kr.
Försäljningsintäkter		3 592,2
Tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader		3 000,0
<i>Återstår</i>		592,2
Avskrivningar enligt plan		286,5
<i>Rörelseresultat efter avskrivningar</i>		305,7
Ränteintäkter	107,5	
Räntekostnader	<u>113,3</u>	(5,8)
<i>Återstår</i>		299,9
Extraordinära intäkter och kostnader netto		(31,4)
<i>Resultat före dispositioner och skatter</i>		268,5
Upplösning av allmän varulagerreserv	12,8	
Extra avskrivningar utöver planenliga	(81,5)	
Övriga dispositioner, netto	<u>(26,3)</u>	(95,0)
		173,5
Skatter		176,8
		(3,3)
Minoritetsandelar i årets resultat		14,1
Årets resultat		10,8

Bokslutskommentarer

Koncernens resultat- och balansräkningar samt den inledande översikten över koncernens verksamhet utgör en del av Statsföretags årsredovisning. Koncernbokslutet bygger på redovisningshandlingar per den 31 december 1970 från samtliga dotterbolag, varmed menas de bolag där Statsföretag äger 50 % av aktierna eller mer.

Koncernbokslutet har upprättats enligt den så kallade förvärvsvärde-metoden (past equity). Detta innebär bland annat att såväl bundna som disponibla vinstmedel, skapade före förvärvstidpunkten, elimineras i sin helhet. Förvärvstidpunkten har för Statsföretags-gruppen definierats som tidpunkten för statens förvärv av aktierna i de olika koncernbolagen.

I koncernens balansräkning intas Statsföretags och övriga koncernföretags tillgångar och skulder primärt till bokförda värden. Tekniskt tillgår detta så att Statsföretags bokförda värden av aktier i koncern-

bolagen ersättes med koncernbolagens tillgångar och skulder. I de fall där det bokförda aktievärdet icke överensstämmer med Statsföretags andel av koncernbolagets aktiekapital, uppstår en differens. För flera av koncernbolagen, och i första hand för de där Statsföretags aktievärden nedskrivits, blir denna differens positiv. I överensstämmelse med allmänt vedertagna försiktighetsprinciper i balansvärderingen, har 129,8 milj. kr. av denna elimineringsdifferens tillförts ett särskilt värdeeringskonto. Detta skall uppfattas som ett korrektivkonto till redovisade tillgångsvärden.

Aktierna i AB Kabi förvärvades till ett betydande överpris utöver det nominella. Bakgrunden var att bokförda nettovärden innehöll avsevärda reserver såväl i anläggningar som varulager. I koncernens balansräkning har dessa övervärden tillförts respektive tillgångar. På maskiner och fastigheter har avskrivning verkställt med 10 %.

I flera av koncernbolagen har sedan en följd av år maximala skattefria avsättningar verkställts till allmän varulagerreserv, och dessutom har största möjliga avskrivningar på anläggningstillgångar verkställts inom ramen för gällande skattelagstiftning. I andra bolag däremot har överskotten icke medgivit en sådan konsolidering. För koncernen i sin helhet var det outnyttjade utrymmet för skattefri konsolidering vid årets utgång över 500 milj. kr., varav cirka 325 milj. kr. hänförde sig till icke ianspråktaga utrymmen för nedskrivning av varulager.

Balansräkningen

Balansräkningens värde för *goodwill* består dels och i första hand av förvärvade goodwillvärden i bland annat ett dotterbolag till Aktiebolaget Statens Skogsindustrier, dels av 3 milj. kr. hänförlig till en uppskrivning av aktier i Aktiebolaget Statsgruvor.

Värderegleringskontot som tidigare kommenterats kan specificeras sålunda:

	Milj. kr.
Andel av övervärden i dotterbolagsaktier	129,8
Nedskrivning av fordringar på dotterdotterbolag	7,9
Summa	137,6

Disponibla vinstmedel kan analyseras sålunda:

	Milj. kr.
Enligt balansräkningar 31 december 1970	711,5
<i>Avgår:</i>	
Vid statens förvärvstidpunkt övertagna vinstmedel	271,7
Janspråktaget för nedskrivning av aktier	135,2
Återförda utdelningar m. m.	53,1
Minoritetsandelar	22,9
	(482,9)
Enligt koncernens balansräkning 31 december 1970	228,6

Resultaträkningen

Med hänsyn till att 1970 är första året då ett koncernbokslut upprättas, måste en allmän reservation lämnas beträffande tillämpade kalkylerings- och värderingsprinciper. Sålunda är begreppet "avskrivningar enligt plan" icke enhetligt definierat inom koncernens olika bolag. Likaså har bolagen en varierande praxis ifråga om avsättningar för inkurans i varulager, garantiåtaganden o dyl.

Slutligen innebär den omständigheten att vissa av bolagen tidigare hade ett räkenskapsår som icke sammanföll med kalenderåret, att dessa bolag fick göra ett på vissa punkter schablonmässigt bokslut i efterhand per den 31 december 1969. Detta var ett villkor för att man skulle kunna redovisa ett resultat som utslutande hänförde sig till verksamheten under 1970. Även denna omständighet bidrar till att graden av exakthet icke kan bli densamma som under följande år.

Interna leveranser mellan koncernbolagen uppgick till blygsamma belopp enligt följande specifikation.

	Milj. kr.
LKAB till NJA	14,9
NJA till Uddevallavarvet	11,7
SRA till Allmänna Förlaget	8,4
Övriga internleveranser	6,8
Summa	41,8

Extraordinära intäkter och kostnader specificeras sålunda:

<i>Intäkter</i>	Milj. kr.
Statsbidrag till NJA (100 milj. kr.) och Uddevallavarvet	105,1
Övriga poster, netto	11,4
Delsumma	116,5
 <i>Kostnader</i>	
Registreringsavgifter för Statsföretag AB	16,8
Bidrag till Norrlandsfonden 1970	15,0
Extra nedskrivningar i KVAB	16,1
Extra nedskrivningar i NJA	<u>100,0</u>
Netto	147,9 (31,4)

Minoritetsandelar i årets resultat består av:

		Milj. kr.
Andelar av förluster hos Uddevallavarvet	8,0	
Uddcomb	5,9	
Kalmar Verkstad	<u>4,1</u>	18,0
<i>Avgår:</i>		
Andelar av vinster hos LKAB	4,1	
Kabi	<u>0,6</u>	4,7
Återstår		13,3
Smärre minoritetsandelar — netto		0,8
Summa		14,1

Statsföretag AB — Balansräkning 31/12 1970

Tillgångar		Milj. kr.
<i>Omsättningstillgångar</i>		
Kassa, bank och postgiro	17,8	
Placeringar	15,0	
Fordringar hos dotterbolag	134,5	
Andra fordringar	<u>2,1</u>	169,4
<i>Anläggningstillgångar</i>		
Fordringar hos dotterbolag	7,1	
Inventarier	0,8	
Aktier i dotterbolag	1 685,9	
Aktier i andra bolag	<u>3,2</u>	1 697,0
Summa tillgångar		1 866,4
Skulder och eget kapital		
<i>Kortfristiga skulder</i>		
Skulder till dotterbolag	47,9	
Övriga kortfristiga skulder	<u>29,0</u>	76,9
<i>Långfristiga skulder</i>		
Reverslån	3,6	
Obligationslån	<u>48,9</u>	52,5
<i>Eget kapital</i>		
Aktiekapital	1 400,0	
Reservfond	333,5	
Årets resultat	<u>3,5</u>	
Summa eget kapital		1 737,0
Summa skulder och eget kapital		1 866,4
Ansvarsförbindelser		119,9

Statsföretag AB — Resultaträkning 1970

		Milj. kr.
Utdelning på aktier — dotterbolag		152,7
Ränteintäkter	4,0	
Avgår: räntekostnader	<u>4,0</u>	—
		152,7
Förvaltningskostnader (varav avskrivningar 0,3)		6,4
		146,3
Erhållna koncernbidrag	44,1	
Avgår: lämnade koncernbidrag och tillskott	<u>40,2</u>	3,9
<i>Återstår</i>		150,2
<i>Extraordinära kostnader:</i>		
Registrerings- och stämpelskatter	16,8	
Bidrag till Norrlandsfonden	<u>30,0</u>	46,8
<i>Resultat före dispositioner och skatter</i>		103,4
Nedskrivning av aktier		92,6
<i>Vinst före skatter</i>		10,8
<i>Skatter</i>		7,3
<i>Nettovinst</i>		3,5

Under hänvisning till revisionsberättelsen intygas att förestående balans- och resultaträkningar överensstämmer med räkenskaperna.

Stockholm den 22 april 1971

Olof Söderström

Bernt Nilsson

Anders Linde

Knut Ranby

Ebbe Rybeck

auktoriserad revisor

auktoriserad revisor

Bokslutskommentarer

Koncernbidrag och aktieägartillskott

<i>Erhållna koncernbidrag:</i>	tkr.
Svenska Tobaks AB	42 000
Svenska Reproduktions AB	2 160
Summa	44 160

<i>Lämnade koncernbidrag:</i>	
AB Statens Skogsindustrier	32 887
Rationell Planering AB	1 828
Svenska Utvecklings AB	1 700
Svenska Industrietablerings AB	1 300
Summa	37 715

<i>Lämnade aktieägartillskott:</i>	
Nyckelhus AB	600
AB Sonab	1 861
Totalsumma	40 177

Ränteintäkter

Från koncernbolag	832
Från övriga	3 178
Summa	4 010

Räntekostnader

Till koncernbolag	38
Till övriga	3 944
Summa	3 983

Obligationslån

Under året upptogs ett partiallån på 50 milj. kr. löpande med 7,5 % ränta. Lånet skall vara slutamorterat 1990.

Ansvarsförbindelser

	tkr.
Borgen för förskott till koncernbolag	84 600
Borgen för pensionsgarantier till koncernbolag	15 056
Borgen för lån (varav koncernbolag 10 643)	16 563
Övriga borgensförbindelser	3 660
Summa	119 878

Aktier

Utöver de aktier som bolaget tillfördes vid bildandet genomfördes under året följande aktieförvärv:

	tkr.
Devac	288
Rationell Planering	75
Nyckelhus	9
Stekenjokk	5
Sonab (75 %)	520
SMT Machine Company	24 000
SID (25 %)	233
Statsbolag Nr Ett AB	5
Billman Regulator AB (10 %)	1 975
Sweden Center Japan AB (42 %)	1 250

Förvärven av dotterbolagen Devac, RP, Nyckelhus, Sonab och SMT kommenteras i koncernöversikten. Beträffande minoritetsposterna kan följande upplysningar lämnas. Förvärvet av Billman-aktierna dikterades av regeringens önskan att medverka för att trygga sysselsättningen för företagets anställda. Sedan denna effekt nu uppnåtts, torde förutsättningar ha skapats för en avyttring av dessa aktier utan förlust för Statsföretag.

Sweden Center Japan är ett fastighetsbolag som i Tokyo uppför en kontorsfastighet. Delägare i bolaget är förutom Statsföretag, Fastighetsaktiebolaget Hufvudstaden och Ingeniörsvetenskapsakademien.

Genom nyteckning deltog Statsföretag dessutom med inalles 19 920 tkr i en förstärkning av kapitalet hos följande dotterbolag:

	tkr.
Ceaverken AB	4 920
Svenska Industrietablerings AB	2 400
Svenska Utvecklings AB	3 000
SMT Machine Company AB	9 600

Som framgår av förvaltningsberättelsen verkställdes i bokslutet en omvärdering av aktier. Efter denna omvärdering och övriga ovan nämnda förändringar, redovisas aktieinnehavet enligt nedanstående tabell, där omvärderingen specificeras i en särskild kolumn. Alla värden i tkr.

Dotterbolag	Stats- företags andel i %	Nominellt värde	Om- värdering	Bokfört värde
Allmänna Bevaknings AB	100	2 000	(30)	2 400
AB Allmänna Förlaget	100	6 000	—	7 200
BS Konsult AB	100	250	(1)	—
Ceaverken AB	100	8 000	(20)	8 700
Devac AB	100	50	(238)	50
AB Kabi	65	20 800	(125)	50 000
Kalmar Verkstads AB	82	14 838	(21 024)	—
Karlskronavarvet AB	100	32 000	(15 500)	15 000
LKAB	95	478 336	299 884	1 230 000
Norrbottnens Järnverk AB	100	200 000	(300 000)	—
Nyckelhus AB	100	100	(9)	—
AB Oljetransit	100	1 000	(1 000)	—
Rationell Planering AB	100	50	(75)	—
SMT Machine Company AB	100	18 000	(23 600)	10 000
AB Sonab	75	375	(520)	—
AB Statens Skogsindustrier	100	260 000	(131 195)	130 000
AB Statsgruvor	100	10 000	3 000	15 000
AB Svensk Torvförädling	100	5 000	—	5 000
Svenska Industrietablerings AB	100	10 000	(12 096)	—
Svenska Lagerhus AB	100	5 000	(1)	—
Svenska Reproduktions AB	100	7 167	(67)	7 700
Svenska Skifferolja AB	100	23 000	(1)	—
Svenska Tobaks AB	99	149 000	171 353	200 000
Svenska Utvecklings AB	100	17 500	(21 000)	—
Sveriges Centrala Restaurang AB	99	4 950	(50)	4 900
Uddcomb Sweden AB	50	20 000	(20 090)	—
Uddevallavarvet AB	50	20 000	(20 000)	—
SID (med Svetab och SU 52,6 %))	25	234	(233)	—
Statsbolag Nr Ett AB	100	5	(5)	—
Stekenjokk AB	100	5	(5)	—
Summa dotterbolag		1 313 660	(92 648)	1 685 950
<i>Övriga</i>				
Billman Regulator AB	10	1 521	—	1 975
Sweden Center Japan AB	42	1 250	—	1 250
Totalsumma		1 316 431	(92 648)	1 689 175

Antal anställda

Medelantal anställda 1970

	Tjänste- män	Kollektiv- anställda	Totalt
Allmänna Bevaknings AB	495		495
Allmänna Förlaget	106		106
BS Konsult AB	84		84
Ceaverken AB	67	105	172
Devac AB	6	2	8
AB Kabi	672	343	1 015
Kalmar Verkstads AB	326	751	1 077
Karlskronavarvet AB	454	1 179	1 633
LKAB	1 483	5 662	7 145
Norrbottens Järnverk	779	2 644	3 423
Nyckelhus AB	47		47
AB Oljetransit	4	3	7
Rationell Planering AB	47		47
SMT Machine Company AB	277	466	743
Sonab	75	10	85
Aktiebolaget Statens Skogsindustrier	893	3 387	4 280
Statsföretag AB	19		19
Aktiebolaget Statsgruvor	33	91	124
Swedish Industrial Development Corporation	6		6
AB Svensk Torvförädling	17	49	66
Svenska Lagerhus AB	10	18	28
Svenska Reproduktions AB	147	288	435
Svenska Skifferolje AB	5		5
Svenska Tobaks Aktiebolaget	521	1 594	2 115
Svenska Utvecklings AB	97	61	158
Sveriges Centrala Restaurang AB	1 679	5 223	6 902
Svetab	128	510	638
Uddcomb Sweden AB	137	252	389
Uddevallavarvet AB	701	2 140	2 841
	9 315	24 778	34 093

Resultat- och balansräkningar i sammandrag

Nedanstående resultat- och balansräkningar är ett sammandrag av bolagens bokslut.

Se även kommentarer till koncernbokslutet.

Samtliga siffror gäller kalenderåret 1970 respektive per den 31/12 1970

	ABAB	ALLF	BS Kon- sult	Cea- verken	Devac ¹	Kabi ²
Resultaträkningar i sammandrag (milj. kr.)						
Fakturerad försäljning	23,2	64,4	8,4	21,8	1,0	118,4
Produkt-, försäljnings- och administrationskostnader	22,5	63,3	8,2	19,2	1,5	102,2
Avskrivningar	0,5	0,1	0,1	1,4	0,1	4,7
Rörelseresultat	0,2	1,0	0,1	1,2	(0,6)	11,5
Räntenetto	0,1	0,3	—	(0,7)	(0,3)	(1,3)
Extraordinära poster	—	0,3	—	—	1,0	0,1
Resultat före dispositioner och skatt	0,3	1,6	0,1	0,5	—	10,3
Dispositioner	0,1	(1,0)	(0,1)	(0,4)	—	(6,7)
Skatter	—	—	—	0,1	—	1,9
Nettovinst	0,4	0,6	—	—	—	1,7
Föreslagen utdelning	—	0,4	—	—	—	1,9
Balansräkningar i sammandrag (milj. kr.)						
Likvida tillgångar	1,9	3,2	0,4	0,2	0,1	8,8
Fordringar	1,9	10,8	2,7	5,2	0,1	24,4
Varulager	1,0	2,5	12,1	4,0	0,3	33,8
Summa omsättningstillgångar	4,8	16,5	15,2	9,4	0,5	67,0
Anläggningstillgångar	1,8	2,9	0,3	11,7	0,2	49,3
Balansomslutning	6,6	19,4	15,5	21,1	0,7	116,3
Korta skulder	3,7	11,7	15,1	5,5	0,1	23,0
Långa skulder	—	—	—	4,0	0,5	30,0
Summa skulder	3,7	11,7	15,1	9,5	0,6	53,0
Obeskattade reserver	—	—	—	1,3	—	20,8
Minoritetsintressen, procent	—	—	—	—	—	35
Eget kapital	2,9	7,7	0,4	10,3	0,1	42,5
varav aktiekapital	2,0	7,1	0,3	8,0	0,1	32,0

Bolagets verksamhetsår var ¹ 1/3—31/12 1970, ² 1/10 1969—31/12 1970.

Kalmar Verkstad	Karls- krona- varvet ^t	LKAB	Norr- bottens Järnverk ^t	Nyckel- hus ²	Olje- transit ¹	Ratio- nell Pla- nering	SMT Machine Company
81,0	52,8	1 130,9	338,6	12,2	0,7	2,3	53,8
94,9	57,1	746,6	333,5	12,4	0,5	3,9	51,7
1,1	4,7	161,0	26,0	0,2	0,3	0,1	3,0
(15,0)	(9,0)	223,3	(20,9)	(0,4)	(0,1)	(1,7)	(0,9)
(0,5)	7,2	23,4	(12,3)	(0,2)	—	(0,1)	(2,0)
(12,9)	0,9	2,6	0,2	—	0,2	—	(4,9)
(28,4)	(0,9)	249,3	(33,0)	(0,6)	0,1	(1,8)	(7,8)
5,4	0,9	(36,9)	—	0,6	—	1,8	3,1
—	—	118,0	1,2	—	—	—	0,1
(23,0)	—	94,4	(34,2)	—	0,1	—	(4,8)
—	1,0	75,0	—	—	—	—	—
0,8	80,6	346,1	0,9	1,2	0,6	0,1	1,3
42,4	11,7	163,7	81,0	4,0	—	1,2	27,6
28,8	58,6	155,0	164,5	0,1	—	—	44,4
72,0	150,9	664,8	246,4	5,3	0,6	1,3	73,3
20,8	40,3	1 090,5	212,2	8,7	23,4	0,1	24,0
92,8	191,2	1 755,3	458,6	14,0	24,0	1,4	97,3
67,5	112,6	172,3	63,3	10,7	0,2	0,7	46,0
24,1	7,6	93,7	215,8	3,2	22,8	0,6	36,5
91,6	120,2	266,0	279,1	13,9	23,0	1,3	82,5
—	30,5	98,2	—	—	—	—	0,7
18	—	5	—	—	—	—	—
1,2	40,5	1 391,1	179,5	0,1	1,0	0,1	14,1
18,0	32,0	500,0	200,0	0,1	1,0	0,1	18,0

Bolagets verksamhetsår var ¹ 1/7 1969—31/12 1970, ² 1/4—31/12 1970.

Resultat- och balansräkningar i sammandrag

	Sonab	Assi	Stats- gruvor ¹	SID	Svensk Torv- föräd- ling	Svenska Lager- hus ⁴
Resultaträkningar i samman- drag (milj. kr.)						
Fakturerad försäljning	10,9	570,4	14,8	10,5	5,7	3,1
Produkt-, försäljnings- och administrationskostnader	11,0	473,2	13,3	10,8	5,1	2,4
Avskrivningar	0,3	36,1	0,8	—	0,5	0,7
Rörelseresultat	(0,4)	61,1	0,7	(0,3)	0,1	—
Räntenetto	(0,1)	(18,1)	1,2	(0,1)	(0,1)	—
Extraordinära poster	—	2,2	—	—	0,1	—
Resultat före dispositioner och skatt	(0,5)	45,2	1,9	(0,4)	—	—
Dispositioner	0,4	(34,1)	(1,1)	—	—	—
Skatter	—	6,5	0,7	—	—	—
Nettovinst	(0,1)	4,6	0,1	(0,4)	—	—
Föreslagen utdelning	—	—	0,8	—	—	—
Balansräkningar i samman- drag (milj. kr.)						
Likvida tillgångar	2,1	14,8	0,4	0,2	0,3	0,2
Fordringar	4,2	158,0	9,8	0,2	1,2	0,9
Varulager	1,9	184,3	2,0	—	1,3	—
Summa omsättningstillgångar	8,2	357,1	12,2	0,4	2,8	1,1
Anläggningstillgångar	1,1	500,1	26,8	0,8	4,5	5,2
Balansomslutning	9,3	857,2	39,0	1,2	7,3	6,3
Korta skulder	5,6	161,9	5,8	0,4	0,7	0,4
Långa skulder	2,7	336,5	4,6	0,3	0,6	0,8
Summa skulder	8,3	498,4	10,4	0,7	1,3	1,2
Obeskattade reserver	0,6	77,4	3,8	—	0,3	—
Minoritetsintressen, procent	25	—	—	47	—	—
Eget kapital	0,4	281,4	24,8	0,5	5,7	5,1
varav aktiekapital	0,4	260,0	10,0	0,9	5,0	5,0

¹ Diverse intäkter. ² Administrationskostnader.

Bolagets verksamhetsår var ³ 1/4—31/12 1970, ⁴ 1/8—31/12 1970.

SRA	Svenska Skifferolje AB	Tobaksbolaget	Svenska Utvecklings AB	Restaurangbolaget	Svetab	Uddcomb ^a	Uddvalla-varvet
35,2	10,5	404,7	11,5	356,5	28,0	25,8	256,7
30,1	10,6	301,5	16,5	350,4	28,7	35,1	252,9
1,5	—	14,6	2,3	11,3	1,2	2,5	6,2
3,6	(0,1)	88,6	(7,3)	(5,2)	(1,9)	(11,8)	(2,4)
0,1	(0,1)	24,3	(0,1)	(3,6)	(1,1)	0,1	(21,8)
—	0,2	—	2,0	5,1	—	(0,5)	5,1
3,7	—	112,9	(5,4)	(3,7)	(3,0)	(12,2)	(19,1)
(3,1)	—	(34,6)	(0,5)	4,5	(0,7)	0,4	3,5
0,3	—	39,1	—	0,5	0,4	—	0,4
0,3	—	39,2	(5,9)	0,3	(4,1)	(11,8)	(16,0)
—	—	—	—	—	—	—	—
4,7	1,5	49,3	11,7	15,4	11,5	2,4	128,1
9,0	0,6	125,6	5,7	24,9	22,6	5,6	799,2
5,6	—	246,8	2,2	15,1	12,7	23,3	165,4
19,3	2,1	421,7	19,6	55,4	46,8	31,3	1 092,7
11,6	63,1	389,2	34,3	170,5	25,9	44,5	83,0
30,9	65,2	810,9	53,9	225,9	72,7	75,8	1 175,7
11,6	8,3	296,7	17,8	59,1	25,7	39,9	785,9
4,4	38,6	48,3	14,4	123,0	37,5	9,6	362,8
16,0	46,9	345,0	32,2	182,1	63,2	49,5	1 148,7
5,0	—	156,4	—	4,2	1,8	—	3,0
—	—	1	—	1	—	50	50
9,9	18,3	309,5	21,7	39,6	7,7	26,3	24,0
7,2	23,0	150,0	17,5	5,0	10,0	40,0	40,0

¹ Diverse intäkter. ² Administrationskostnader. ³ Bolagets verksamhetsår var 1/7 1969—31/12 1970.

Revisionsberättelse

I egenskap av revisorer i Statsföretag Aktiebolag får vi härmed av-
giva följande revisionsberättelse för år 1970.

Vi har granskat årsredovisningen, tagit del av räkenskaper, proto-
koll och andra handlingar, som lämnar upplysning om bolagets eko-
nomi och förvaltning, samt vidtagit de övriga granskningsåtgärder vi
ansett erforderliga.

Den löpande granskningen och granskningen av bokslutet har hand-
hafts av Bohlins Revisionsbyrå AB, som däröver avlämnat berättelser
till revisorerna.

Aktiebolagslagens föreskrifter beträffande redovisningen av aktieinne-
hav och koncernförhållanden har iakttagits.

I bokslutet har uppskrivning av aktier skett i enlighet med specifika-
tion i årsredovisningen. Vi har intet att erinra mot denna uppskrivning.

Under revisionen har icke framkommit anledning till anmärkning
beträffande redovisningshandlingarna, bokföringen, inventeringen av
tillgångarna eller förvaltningen i övrigt.

Vi finner angeläget understryka att årsredovisningen avser koncer-
nens första verksamhetsår och att den företagsgrupp som Statsföretag
övertog från staten den 1 januari 1970 är mycket heterogen såväl vad
gäller koncernbolagens verksamhetsinriktning som ifråga om deras
ekonomiska ställning. Ej mindre än 98 % av det sammanlagda resul-
tatet 1970, före dispositioner och skatt, från de företag inom koncer-
nen som redovisar vinst nämnda år härrör från fyra företag vilka sva-
rar för cirka 62 % av koncernens hela fakturerade försäljning. Upp-
rustningen av de övriga företagen till bärkraftiga enheter kommer med
all sannolikhet i flera fall att vara förenade med problem som för sin lös-
ning ställer stora anspråk på Statsföretags personella och ekonomiska
resurser. Vi anser det därför önskvärt att de närmaste åren i största
utsträckning ägnas åt konsolidering. Särskilt angeläget är att riskta-
gandet inom koncernen icke vidgas utöver vad som är motiverat från
strängt företagsekonomisk synpunkt. I detta sammanhang vill vi erinra
om den i årsredovisningen omnämnda möjligheten att av staten få er-
sättning för merkostnader för engagemang som är dikterade av lokali-
serings- eller marknadspolitiska hänsyn. Kravet på lönsamhet gör det
nödvändigt att garantier finnes för täckning av sådana kostnader då
riskerna med företagandet är större än normalt.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår, att bolagets vinst-
medel — 3,6 milj. kr. — balanseras i ny räkning.

Detta förslag strider icke mot aktiebolagslagens föreskrifter angående
fondavsättning eller mot god affärssed.

Vi tillstyrker

att den i årsredovisningen intagna, av oss påtecknade balansräkningen fastställs,

att vinsten disponeras i enlighet med ovanstående förslag samt

att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för den tid årsredovisningen omfattar.

Stockholm den 22 april 1971

Olof Söderström

Bernt Nilsson

Anders Linde

Knut Ranby

Ebbe Rydbeck

auktoriserad revisor

auktoriserad revisor

Styrelseledamöter

Statsföretag AB

Ordinarie ledamöter

Olhede, Sven-Göran, statssekreterare (ordf)
 Johansson, Rune, direktör (v ordf)
 Geijer, Arne, LO:s ordförande
 Grafström, Erik, generaldirektör
 Hjalmarsson, Harry, direktör
 Ljungerantz, Sigurd, direktör
 Nilsson, Karl E., direktör
 Svärd, Gunnar, direktör (vd)

Suppleanter

Sjöborg, Lars, advokat
 Sundberg, Nore, departementsråd

Allmänna Bevaknings AB

Ordinarie ledamöter

Christell, Bengt, direktör (ordf)
 Andersson, Sven, departementsråd
 Lindroth, Kurt, polismästare
 Lundqvist, Arvid, direktör
 Westin, Bo, generalmajor
 Öström, Hans, direktör (vd)

Suppleanter

Larsson, Sven, departementsråd
 Müller, Ivar, byråchef
 Selander, Ingvar, överste

Allmänna Förlaget

Ordinarie ledamöter

Hellström, Ingemar, direktör (ordf)
 Severin, Erik, generaldirektör (v ordf)
 Dennis, Bengt, statssekreterare
 Grebäck, Erik, riksdagsman
 Nilsson, Bertil, direktör
 Sjölin, Nils, direktör (vd)

Suppleanter

Christell, Bengt, direktör
 Lundahl, Per, förlagsredaktör
 Aberg, Lars-Gunnar, bankdirektör

BS Konsult AB

Ordinarie ledamöter

Larsson, Sixten, generaldirektör (ordf)
 Eriksson, Olof, teknisk direktör
 Kolte, Lennart, arkitekt (vd)
 Nordmark, Hans, direktör
 Resare, Bengt, direktör
 Smith, Åke, planeringsdirektör

Suppleanter

Bäcklin, Bengt, direktör
 Sköld, Per, direktör
 Svensson, Arne, arkitekt

Ceaverken AB

Ordinarie ledamöter

Lundberg, Sten, generaldirektör (ordf)
 Wärnberg, Karl, direktör (v ordf)
 Bäcklin, Bengt, direktör
 Gyllö, Sture A., avdelningschef
 Haldén, Folke, direktör
 Olsson, Olle, professor
 Ramqvist, Tryggve, civilingenjör
 Sjövall, Elisabet, doktor

Suppleanter

Ekwall, Per, direktör (vd)
 Gerdrup, Gösta, kanslichef
 Wallén, Axel, expeditionschef

Devac AB

Ordinarie ledamöter

Hellström, Ingemar, direktör (ordf)
 Bäcklin, Bengt, direktör
 Linghag, Nils, direktör
 Åström, Östen, direktör (vd)

Suppleant

Orrenius, Jan, ombudsman

AB Kabi

Ordinarie ledamöter

Persson, Carl, rikspolischef (ordf)
 Hagström, Tony, departementsråd
 Holgerson, Nils, direktör

Isaksson, David, farm. doktor (vd)
 Odelfelt, Bertil, bankdirektör
 Schotte, Lennart, docent
 Svärd, Gunnar, direktör

Suppleanter

Hartmann, Franz, disponent
 Lundberg, Valdemar, förbundsordförande
 Svensson, Börje, ingenjör

Kalmar Verkstads AB

Ordinarie ledamöter

Karsberg, Åke, teknisk direktör (ordf)
 Byggeth, Nils, direktör (vd)
 Ehrlemark, Gunnar, direktör
 Henriksson, Arne, direktör
 Kaibjer, Artur, direktör
 Lundin, Bert, ombudsman
 Risberg, Stig, avdelningsdirektör
 Risholm, Anders, direktör
 Westerling, Bengt, advokat

Suppleanter

Bäcklin, Bengt, direktör
 Kalmeby, Arne, herr
 Kylsten, Axel, ombudsman

Karlskronavarvet AB

Ordinarie ledamöter

Wannberger, Gunnar, direktör (ordf)
 Hallenborg, Nils-Hugo, direktör (v ordf)
 Andersson, Thure, landshövding
 Backström, Albert, förbundsordförande
 Dahlberg, Benkt, direktör
 Karlsson, Nils, avsynare
 Söderman, Johan, direktör (vd)

Suppleanter

Larsson, Sven, departementsråd
 Nyberg, Olaus, redaktör
 Risberg, Sten, cheffingenjör

LKAB

Ordinarie ledamöter

Åsbrink, Per, riksbankschef (ord)
 Dahlberg, Thure, riksdagsman
 Fjällborg, Gunnar, ingenjör
 Fredriksson, Torsten, riksdagsman
 Lemne, Mats, landshövding
 Lundberg, Arne S., envoyé (vd)

Olson, Hjalmar, direktör
 Poromaa, Bruno, gruvarbetare
 Waldenström, Erland, direktör

Suppleanter

Edström, John Olof, direktör
 Ersman, Sven, direktör
 Gustafsson, Nils-Erik, riksdagsman
 Hellström, Ingemar, direktör

Norrbottnens Järnverk

Ordinarie ledamöter

Hellström, Ingemar, direktör (ordf)
 Bahrke, Sigvard, direktör (v ordf)
 Edström, John Olof, direktör (vd)
 Lanneberg, Kurt, ekonomidirektör
 Lindström, Göte, avdelningsordförande
 Nilsson, Åke, förbundsordförande
 Svanberg, Ingvar, riksdagsman
 Trogen, Ingvar, ekonomidirektör

Suppleanter

Hammarsten, Erik, riksdagsman
 Sundberg, Nore, departementsråd
 Skånberg, Alf, överingenjör

Nyckelhus AB

Ordinarie ledamöter

Jansson, Lennart, direktör (ordf)
 Aldell, Algot, direktör
 Karlsson, Eric, direktör
 Lübeck, Sten, direktör
 Österlind, Sven, överingenjör

Verkställande direktör

Edelius, Alf

AB Oljetransit

Ordinarie ledamöter

Lundberg, Sten, generaldirektör (ordf)
 Hahn, Erik, civilingenjör (vd)
 Lasson, Knut-Inge, överdirektör
 Lindstedt, Anders, kommerseråd
 Nilsson, Jan, departementsråd

Suppleanter

Grafström, Erik, generaldirektör
 Wennerhorn, Karl Otto, departementsråd

Rationell Planering AB*Ordinarie ledamöter*

Sköld, Per, direktör (ordf)
 Bäcklin, Bengt, direktör (vd)
 Hellström, Ingemar, direktör
 Nyholm, Östen, direktör
 Orrenius, Jan, ombudsman

Suppleanter

Sundberg, Nore, departementsråd

SMT Machine Company AB*Ordinarie ledamöter*

Wannberger, Gunnar, direktör (ordf)
 Malmberg, Eric, generaldirektör, (v ordf)
 Jansson, Lennart, direktör (vd)
 Moeschlin, Harald, direktör
 Olsson, Holger, avtalssekreterare
 Olsson, Lars-Eric, avdelningsdirektör

Suppleanter

Akselson, Sigfrid, teknisk direktör
 Löjdquist, Inge, direktör

AB Sonab*Ordinarie ledamöter*

Wannberger, Gunnar, direktör (ordf)
 Knall, Gösta, överingenjör
 Malmberg, Eric, generaldirektör
 Wagner, Hans, direktör (vd)
 Åsdal, Carl-Gösta, tekn direktör

Suppleant

Ohlsson, Lars-Eric, herr

Aktiebolaget Statens Skogsindustrier*Ordinarie ledamöter*

Nordlander, Carl-Henrik, bankdirektör
 (ordf)
 Lindström, Bert, bankdirektör (v ordf)
 Haglund, Nils, förbundsordförande
 Rydbo, Folke, generaldirektör
 Rynell, Olov, direktör (vd)
 Schotte, Lennart, docent
 Sköld, Per, direktör

Suppleanter

Fransson, Tage, ombudsman

Johansson, Stig, överdirektör
 Lindholm, Ingvar, direktör
 Sjöberg, Arne, direktör
 Wiklund, Olof, kommunalråd

Aktiebolaget Statsgruvor*Ordinarie ledamöter*

Lundberg, Arne S., envoyé (ordf)
 Berglund, Carl-Bertil, direktör
 Henrikson, Arne, direktör
 Nordmark, Hans, direktör

Verkställande direktör

Asplund, Olof

Swedish Industrial Development Corporation*Ordinarie ledamöter*

Akselson, Sigfrid, teknisk direktör (ordf)
 Flodin, Sten, direktör
 Hummerhielm, Lars, civilekonom
 Jordansson, Lars direktör
 Liljestrand, Bengt, direktör

Verkställande direktör

Carmel, Tord

AB Svensk Torvförädling*Ordinarie ledamöter*

Lundberg, Sten, generaldirektör (ordf)
 Lundberg, Valdemar, förbundsordförande
 Wahlquist, Nils, direktör (vd)

Suppleant

Svärd, Barbro, civilekonom

Svenska Lagerhus AB*Ordinarie ledamöter*

Fallenius, Bertil, landshövding (ordf)
 Andersson, Rolf, direktör (v ordf)
 Hejneman, Yngwe, direktör
 Kristensson, Arne G., direktör
 Senning, Claes, kansliråd
 Björk, Villiam E., riksdagsman
 Ericsson, Östen, ombudsman
 Granath, Ulrik, godsägare
 Pettersson, Harald, riksdagsman
 Widén, Arthur, lantbrukare

Verkställande direktör

Bergqvist, Georg

Svenska Reproduktions AB*Ordinarie ledamöter*

Hellström, Ingemar, direktör (ordf)
 Severin, Erik, generaldirektör (v ordf)
 Grebäck, Erik, riksdagsman
 Nilsson, Bertil, direktör
 Wallén, Axel, expeditionschef
 Åhstrand, Lars, direktör (vd)
 Öjborn, Lars, generaldirektör

Suppleanter

Rogers, Sturc, förlagschef
 Åberg, Lars-Gunnar, bankdirektör

Svenska Skifferolje AB*Ordinarie ledamöter*

Åberg, Lars, bankdirektör (ordf)
 Nordmark, Hans, direktör (v ordf)
 Uddgren, Olle, direktör (vd)
 Westin, Olle, civilingenjör

Svenska Tobaks Aktiebolaget*Ordinarie ledamöter*

Cederwall, Gustav, landshövding (ordf)
 Kristenson, Valter, riksdagsman (v ordf)
 Andrén, Sven G., direktör
 Hjalmarson, Harry, direktör
 Kugelberg, Bertil, direktör
 Söderström, Olof, direktör
 Tilert, Reidar, generaldirektör
 Tunhammar, Elam, direktör

Suppleanter

Holgerson, Nils, direktör
 Höök, Erik, planeringschef
 Jansson, Paul, riksdagsman
 af Trolle, Ulf, professor

Verkställande direktör

Wärnberg, Karl

Svenska Utvecklings AB*Ordinarie ledamöter*

Grafström, Erik, generaldirektör (ordf)
 Aler, Bo, direktör (v ordf)
 Bjurel, Bertil, generaldirektör
 Brising, Lars, direktör (vd)
 Brynielsson, Harry, direktör
 Kähr, Olof, direktör
 Lidmalm, Tord, direktör

Schotte, Lennart, docent

Suppleanter

Akselson, Sigfrid, direktör
 Falke, Erik, civilingenjör
 Walléus, Evert, direktör
 Öhrn, Ingemar, jägmästare

Sveriges Centrala Restaurang AB*Ordinarie ledamöter*

Dahlgren, Rolf, generaldirektör (ordf)
 Allard, Henry, talman (v ordf)
 Fälldin, Thorbjörn, lantbrukare
 Hellström, Ingemar, direktör
 Lundström, Birger, redaktör
 Mattson, Lisa, förbundsordförande
 Nyström, Sigvard, förbundsordförande
 Wärenstam, Tore G., huvudredaktör

Suppleanter

Antonsson, Johannes M., hemmansägare
 Hägerström, Ragnar, kommunalråd
 Larfors, Tage, drätselchef
 Stefanson, Stig, optikermästare

Verkställande direktör

Wadell, Anders V.

Svetab*Ordinarie ledamöter*

Sjöborg, Lars, advokat (ordf)
 Rehnberg, Bertil, överdirektör (v ordf)
 Flodén, Ingemar, direktör (vd)
 Mäkinen, Matti, direktör
 Nilsson, Åke, förbundsordförande
 Svanberg, Ingvar, riksdagsman
 Wannberger, Gunnar, direktör

Suppleanter

Bostedt, Hans, direktör
 Hummerhielm, Lars, civilekonom
 Schotte, Lennart, docent

Uddcomb Sweden AB*Ordinarie ledamöter*

Wannberger, Gunnar, direktör (ordf)
 Bencher, Walter, direktör
 Hallenborg, Nils-Hugo, direktör

Omberg, Ture, direktör

Suppleanter

Bahrke, Sigvard, direktör (vd)

Dyke, Theodore, direktör

Gray, Leon, direktör

Hagnell, Hans, riksdagsman

Segerud, Gunnar, direktör

Uddevallavarvet AB

Ordinarie ledamöter

Söderström, Olof, direktör (ordf)

Nyström, Per, landshövding (v ordf)

Blennow, Ingemar, direktör

Broström, Dan-Axel, skeppsredare

Häggqvist, Sven, direktör

Janson, Leif, direktör

Sjöborg, Lars, advokat

Wannberger, Gunnar, direktör

Suppleanter

Eneroth, Bengt, direktör

Gustafsson, Gunnar, riksdagsman

Sjöholm, Sten, bruksdisponent

Wallén, Axel, expeditionschef

Verkställande direktör

Schreil, Johan

Innehållsförteckning

Koncernförhållanden

Lokalisering	3
Verksamheten 1970 i sammandrag	4
Statsföretags-gruppen	6
<i>Statsföretag AB — förvaltningsberättelse</i>	16

Enskilda bolag

Allmänna Bevaknings AB	40
Allmänna Förlaget	49
BS Konsult AB	43
Ceaverken AB	38
Devac AB	32
AB Kabi	36
Kalmar Verkstads AB	34
Karlskronavarvet AB	29
LKAB	18
Norrbottnens Järnverk	25
Nyckelhus AB	50
AB Oljetransit	41
Rationell Planering AB	44
SMT Machine Company AB	33
Sonab	39
Aktiebolaget Statens Skogsindustrier	21
Aktiebolaget Statsgruvor	20
Swedish Industrial Development Corporation	23
AB Svensk Torvförädling	24
Svenska Lagerhus AB	43
Svenska Reproduktions AB	42
Svenska Skifferolje AB	24
Svenska Tobaks Aktiebolaget	45
Svenska Utvecklings AB	52
Sveriges Centrala Restaurang AB	47
Svetab	50
Uddcomb Sweden AB	31
Uddevallavarvet AB	27

Resultat- och balansräkningar m m

Statsföretags-gruppen	
Balansräkning 31/12 1970	55
Statsföretags-gruppen	
Resultaträkning 1970	56
Bokslutskommentarer	56
Statsföretag AB	
Balansräkning 31/12 1970	60

Skr. 1971: 120

78

Statsföretag AB

Resultaträkning 1970

61

Bokslutskommentarer

62

Statsföretags-gruppen, antal anställda

65

Resultat- och balansräkningar i sammandrag

66

Revisionsberättelse

70

Statsföretags-gruppen

Styrelseledamöter

72